

**Jilid 1
Bil. 79**

**Hari Isnin
2hb November, 1987**

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN
PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
House of Representatives

PARLIMEN KETUJUJUH
Seventh Parliament

PENGGAL PERTAMA
First Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 13097]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 1988 [Ruangan 13147]

USUL:

Anggaran Pembangunan 1988 [Ruangan 13147]

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT YANG KETUJUH

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG PERTAMA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL, P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Menteri Dalam Negeri dan Menteri Kehakiman, DATO' SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.N.M., P.I.S. (Kubang Pasu).

„ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO DR LING LIONG SIK, D.P.M.P. (Labis).

„ Menteri Kerjaraya, DATO' S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput).

„ Menteri Perusahaan Utama, DATO' DR LIM KENG YAIK, D.P.C.M. (Beruas).

„ Menteri Pertahanan, Y.B.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., S.S.A.P., P.M.K. (Kota Bharu).

„ Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

„ Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).

„ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO' DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, S.I.M.P., P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).

„ Menteri Pertanian, DATUK SERI SANUSI BIN JUNID, D.S.D.K., D.G.S.M., S.M.K. (Jerlun-Langkawi).

„ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, DATUK AMAR STEPHEN YONG KUET TZE, D.A., P.N.B.S. (Padawan).

„ Menteri Pendidikan, TUAN ANWAR BIN IBRAHIM (Permatang Pauh).

„ Menteri Luar Negeri, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).

„ Menteri Kewangan, TUAN DAIM ZAINUDDIN (Merbok).

„ Menteri Kesihatan, DATO' CHAN SIANG SUN, S.I.M.P., D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentung).

Yang Berhormat Menteri Buruh, TUAN LEE KIM SAI, P.P.N. (Hulu Langat).

- „ Menteri Belia dan Sukan, DATO' SERI HAJI MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL RAZAK (ORANG KAYA INDERA SHAHBANDAR), S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P. (Pekan).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, TUAN KASITAH BIN GADDAM (Kinabalu).
- „ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN NG CHENG KIAT (Klang).
- „ Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., S.I.M.P., D.P.M.J., P.N.B.S., K.M.N. (Pulau).
- „ Menteri Kebudayaan dan Pelancongan, DATO' HAJI SABBARUDDIN CHIK, D.S.A.P., S.M.S. (Temerloh).
- „ Menteri Perusahaan Awam, DATO NAPSIAH BINTI OMAR, D.S.N.S. (Kuala Pilah).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR MOHAMAD YUSOF BIN HAJI MOHAMED NOR, D.P.M.T., J.M.N., S.M.T., P.P.T. (Setiu).
- „ Menteri Kebajikan Masyarakat, TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD, S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I. (Sri Gading).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, DATO' MOHAMED AMIN BIN HAJI DAUD, D.I.M.P., A.M.N., A.M.P. (Rompin).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, TUAN D. P. VIJANDRAN (Kapar).
- „ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, DATO' ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, D.S.A.P., P.N.B.S., J.M.N. (Paloh).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' S. SUBRAMANIAM, D.S.N.S., S.M.J. (Segamat).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' OO GIN SUN, D.S.D.K., S.D.K., A.M.K., J.P. (Alor Setar).
- „ Timbalan Menteri Dalam Negeri, DATO' MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB, D.P.C.M., A.M.P., A.M.K. (Pasir Salak).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Awam, TUAN HAJI DAUD BIN DATO' HAJI TAHA (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN NG CHENG KUAI, A.M.P. (Lumut).
- „ Timbalan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATO' MOHD. TAJOL ROSLI BIN MOHD. GHAZALI, D.P.M.P., A.M.P. (Gerik).

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pertanian, DATO' ALEXANDER YU LUNG LEE, D.P.M.P. (Batu).
- „ Timbalan Menteri Buruh, DATO' WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMED, D.I.M.P. (Jerantut).
- „ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, TUAN WANG CHOON WING, A.M.N. (Lipis).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR SITI ZAHARAH BINTI HAJI SULAIMAN, D.I.M.P. (Mentakab).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' KOK WEE KIAT, A.M.N. (Selandar).
- „ Timbalan Menteri Pendidikan, TUAN WOON SEE CHIN, A.M.N., P.I.S. (Senai).
- „ Timbalan Menteri Buruh, TUAN KALAKAU UNTOL (Tuaran).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, TUAN LOKE YUEN YOW, A.M.P. (Tanjong Malim).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya, TUAN OSU BIN HAJI SUKAM (Papar).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, TUAN RAILEY BIN JAFFREY (Silam).
- „ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, K.M.N., P.B.S. (Sarikei).
- „ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATIN PADUKA HAJAH ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Selayang).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN ALIAS BIN MD. ALI, S.M.T., K.M.N., P.J.K. (Hulu Terengganu).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, RAJA ARIFFIN BIN RAJA SULAIMAN, S.M.S. (Baling).
- „ Timbalan Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, TUAN HAJI MOHD. KHALID BIN MOHD. YUNUS, D.S.N.S. (Jempol).
- „ Timbalan Menteri Pendidikan, DR LEO MICHAEL TOYAD (Mukah).
- „ Timbalan Menteri Luar Negeri, TOH MUDA DR ABDULLAH FADZIL BIN CHE WAN, P.C.M. (Bukit Gantang).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN ABDUL GHANI BIN OTHMAN (Ledang).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR SULEIMAN BIN MOHAMED (Titiwangsa).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Belia dan Sukan, TUAN HAJI AWANG BIN JABAR, S.M.T., A.M.N., P.J.K. (Dungun).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, DATO' HAJI DUSUKI BIN HAJI AHMAD, D.I.M.P. (Tumpat).

- Yang Berhormat TUAN LIEW AH KIM (Seputeh).
- „ DR LIM ANN KOON, S.S.A., P.J.K. (Ampang Jaya).
- „ TUAN LIM GUAN ENG (Kota Melaka).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Tanjong).
- „ PUAN LING CHOOI SIENG (Kluang).
- „ TUAN MADATANG BIN MOREJAL (Bandau).
- „ TUAN MAIDOM BIN PANSAI *alias* PAUL PANSAI (Kota Belud).
- „ TUAN MICHAEL ASANG, B.S.K. (Jambongan).
- „ TUAN HAJI MOHAMAD BIN ABDULLAH, P.J.K. (Maran).
- „ DATO' HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, D.J.M.K., K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).
- „ TUAN MOHAMED BIN HAJI ISA, A.M.N., P.S. (Kuala Kerai).
- „ TUAN MOHAMED SAM BIN HAJI SAILAN, A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Muar).
- „ TUAN MOHAMED TAWFIK BIN TUN DR ISMAIL (Sungai Benut).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN YAACOB (Rantau Panjang).
- „ DATO' HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM, D.S.D.K., K.M.N. (Kuala Kedah).
- „ TUAN MOHAMMAD SUBKY BIN HAJI ABDUL RAOF, A.M.N., P.J.M. (Balik Pulau).
- „ TUAN MOHAMMED YUSOFF BIN ABDUL LATIFF, J.P. (Tasek Gelugor).
- „ DATUK SERI HAJI MOHD. ADIB BIN HAJI MOHD. ADAM, D.G.S.M. (Alor Gajah).
- „ TUAN MOHD. NOH BIN RAJAB (Tampin).
- „ TUAN MOHD. SHARIF BIN JAJANG, A.M.N., P.J.K. (Sepang).
- „ TUAN MOHD. TAMRIN BIN ABDUL GHAFAR (Batu Berendam).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN MOHD. ZIHIN BIN MOHD. HASSAN (Larut).
- „ DATO' MUSA BIN HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J., S.P.M.S., D.U.N.M., S.P.N.S. (Kota Tinggi).
- „ Tun Datu Haji Mustapha bin Datu Harun (Limbawang).
- „ TUAN MUTANG TAGAL (Bukit Mas).
- „ TUAN NASRUDDIN BIN ALANG SAIDIN (Parit).
- „ TUAN NGOI THIAM WOH (Kampar).
- „ DR NICHOLAS MUNONG IBAU (Rajang).
- „ TUAN NURNIKMAN BIN ABDULLAH (Kimanis).

Yang Berhormat TUAN JOE OJIHI SUPIRING (Marudu).

- „ DATUK JOSEPH PAIRIN KITINGAN (Keningau).
- „ DR PATAU RUBIS, P.B.S. (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Ipoh).
- „ TUAN PETER PAUL DASON (Bayan Baru).
- „ DATUK PETER TINGGOM ANAK KAMARAU, P.N.B.S., P.C., K.M.N., A.M.N. (Saratok).
- „ TUAN PITTING BIN HAJI MOHD. ALI (Kinabatangan).
- „ DATO' RADZI BIN SHEIKH AHMAD, D.P.M.P. (Kangar).
- „ DATIN PADUKA HAJJAH RAHMAH BINTI OTHMAN, D.P.M.S., J.S.M., S.M.S., A.M.P., P.J.K. (Shah Alam).
- „ DATO' RAIS YATIM, D.S.N.S. (Jelebu).
- „ Y.B.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang).
- „ DATO' HAJI SAIDIN BIN HAJI MAT PIAH, D.P.M.P., P.M.P., A.M.N., P.J.K. (Tasik Chenderoh).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Semporna).
- „ TUAN SHAHIDAN BIN KASSIM, A.M.P. (Arau).
- „ DATO SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ PUAN HAJJAH SHARIFAH DORAH BINTI DATO' SYED MOHAMMED, S.M.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Parit Sulong).
- „ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).
- „ TUAN S. S. SUBRAMANIAM, P.J.K., A.M.S. (Hulu Selangor).
- „ TUAN TAIMAN BIN LUMAING (Pensiangan).
- „ DATUK DANIEL TAJEM ANAK MIRI (Batang Lupar).
- „ TUAN TAN KOK WAI (Sungai Besi).
- „ DR TAN SENG GIAW (Kepong).
- „ TUAN TEOH TEIK HUAT (Bagan).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN TIEU SUNG SENG *alias* TIU SIING SENG (Sibu).
- „ TUAN TING CHEK MING (Batu Gajah).
- „ DR TING CHEW PEH (Gopeng).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ TUAN HAJI WAN OMAR BIN WAN MAJID, S.M.K., P.P.N. (Pasir Puteh).
- „ DATUK HAJI YAHAYA BIN MOHD. SHAFIE (Tambun).
- „ PUAN SITI ZAINABON *alias* ZAINAB BINTI ABU BAKAR (Tebrau).

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

 Isnin, 2hb November, 1987

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

(Timbalan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

**JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI
PERTANYAAN-
PERTANYAAN**

**FILEM INDONESIA—
ADEGAN LUCAH**

1. Tuan Nasruddin bin Alang Saidin minta Menteri Penerangan menyatakan sama ada beliau sedar bahawa setengah filem-filem yang diimport dari Indonesia mengandungi adegan-adegan serta senikata-senikata yang lucah yang terutamanya ditayangkan melalui TV, jika ya, apakah ikhtiar yang akan dijalankan supaya perkara-perkara seperti ini mendapat perhatian Lembaga Penapis Filem sesuai dengan penerapan nilai-nilai Islam yang kita amalkan sekarang.

Timbalan Menteri Penerangan (Tuan Railey bin Jaffery): Tuan Yang di-Pertua, Kementerian memang menyedari terdapatnya adegan-adegan serta senikata yang lucah di dalam filem-filem yang diimport baik daripada Indonesia mahupun daripada negara-negara lain. Adegan-adegan dan senikata ini tidak sesuai bagi pendengaran dan tontonan masyarakat Malaysia serta bercanggah pula dengan nilai-nilai hidup dan sosio-budaya negara kita. Bahagian

Penapisan Filem, Jabatan Penyiaran memang mempunyai garis panduan-garis panduan yang ketat bagi memastikan supaya filem-filem yang mengandungi unsur-unsur begitu tidak ditayangkan melalui RTM atau bahagian-bahagian yang berkenaan yang perlu dipotong akan dipotong. Garis-garis panduan itu dijadikan asas dalam menilai kesesuaian semua jenis filem yang diimport sebelum ditayangkan.

RTM walau bagaimanapun hanya bertanggungjawab menapis filem-filem untuk siaran sendiri sahaja. Untuk kegunaan lain-lain pihak semua filem dan pita-pita video ditapis oleh Lembaga Penapisan Filem yang terletak di bawah Kementerian Dalam Negeri. Di masa ini Kementerian Penerangan hanya boleh memberi teguran-teguran dan menasihati sahaja atas siaran-siaran yang dirasai tidak sesuai. Ia tidak ada kuasa untuk menahan penyiaran filem-filem itu sendiri setelah diluluskan oleh Lembaga Penapisan Filem. Kerana itulah satu Rang Undang-undang Penyiaran yang baru sedang dibentangkan di Dewan yang mulia ini untuk membolehkan Kementerian Penerangan membuat kawalan-kawalan yang lebih rapi terhadap penyiaran filem-filem melalui TV Malaysia yang mengandungi bahan-bahan lucah itu. Namun begitu, masalah penapisan ini adalah tanggungjawab Lembaga Penapisan Filem di bawah kuatkuasa Kementerian Dalam Negeri dan terserahlah kepada Lembaga itu untuk menentukan garis panduan yang ketat

dimanfaatkan sepenuhnya oleh pelajar-pelajar, lebih-lebih lagi pelajar-pelajar miskin di bandar ataupun di luar bandar.

Langkah tambahan diambil termasuk juga penyediaan buku-buku teks percuma, penyediaan kemudahan makanan dan minuman serta memastikan sekolah-sekolah di luar bandar dapat didirikan dengan prasarana yang cukup memuaskan dan juga guru-guru yang terlatih.

Langkah baru sepertimana yang telah kita umumkan baru-baru ini adalah dengan mengadakan pengambilan khas pelajar-pelajar sekolah asrama penuh bagi pelajar-pelajar yang paling miskin di satu-satu daerah. Kemudahan-kemudahan bagi pelajar-pelajar ini melebihi kemudahan yang biasa diberikan kepada pelajar-pelajar di sekolah asrama penuh lainnya.

- (b) Bilangan pelajar yang layak memasuki sekolah asrama penuh dan bilangan pelajar mendapat tempat pada tahun-tahun berikut adalah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Bilangan Yang Layak</i>	<i>Bilangan yang berjaya</i>
1984 ..	14,000	2,910
1985 ..	16,000	2,910
1986 ..	16,000	2,910
1987 ..	17,000	2,910

Dr Ting Chew Peh: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Berdasarkan kepada jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri tadi ternyata bahawa sekolah-sekolah berasrama itu tidak cukup untuk menampung keperluan negara

kita ataupun untuk menampung pelajar yang makin meningkat. Adakah Kerajaan mempunyai rancangan untuk mendirikan lebih banyak lagi sekolah berasrama penuh untuk menampung bilangan murid yang kian meningkat itu?

Tuan Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, sekolah asrama penuh ini tidak bertujuan untuk menampung semua pelajar yang memohon. Fungsi asal sekolah asrama penuh ini ialah untuk membantu pelajar-pelajar yang miskin yang difikirkan mempunyai iklim yang tidak sesuai di sekitar rumah mereka sama ada yang miskin di bandar atau di luar bandar.

Oleh yang demikian adalah tidak mungkin bagi Kerajaan untuk menyediakan kemudahan asrama penuh bagi semua pelajar yang memohon yang berjumlah hampir 20,000 kini. Tetapi jumlah sekolah asrama penuh akan ditambah sama ada di bawah kelolaan Kementerian Pendidikan atau di bawah MARA. Rancangan ini ditambah dari tahun ke tahun mengikut kemampuan dan keupayaan Kerajaan dan memastikan supaya peranan dan fungsi sekolah asrama penuh ini kembali kepada fungsi yang asal iaitu diperuntukkan dan ditentukan kepada pelajar-pelajar yang bukan sahaja cerdik tetapi yang mempunyai latar belakang sosio-ekonomi ibubapa yang miskin.

Tuan Abdul Mulok Awang Damit: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Memandangkan terdapatnya beberapa sekolah berasrama penuh di negara ini yang belum digunakan atau diisi sepenuhnya, ini mungkin kerana syarat kemasukan yang semakin ketat, kelonggaran telah diberikan kepada pelajar mendapat 3A dan 2B dan 4A dan 1B untuk dipertimbangkan. Soalan saya adakah pihak Kementerian Pendidikan akan

memberi kelonggaran seterusnya bagi membolehkan pelajar-pelajar setempat di mana sekolah itu didirikan diterima masuk bagi mengisi kekosongan yang terdapat?

Soalan yang kedua adakah Kementerian Pendidikan mempunyai rancangan untuk mendirikan sekolah berasrama penuh bagi pelajar bandar dan luar bandar yang miskin tetapi kurang cerdas kerana golongan inilah yang sewajarnya diberi bantuan. Kalau jawapannya tidak, mengapa?

Tuan Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, kelonggaran pada tahap ini diberikan hanya untuk pelajar-pelajar dari Labuan, Sabah dan Sarawak tetapi memandangkan bahawa pelajar-pelajar yang paling miskin harus diambil kira mulai tahun 1988 ini kelonggaran akan diberi bagi pelajar-pelajar yang tidak mendapat 3A ke atas tetapi yang didapati datangnya dari keluarga yang paling miskin, dengan izin, hard core poverty group sepertimana yang dijelaskan baru-baru ini, ini ialah kerana kita dapati bahawa pelajar yang paling miskin dari keluarga yang berpendapatan rendah dan dari sekolah yang agak terpencil tidak menunjukkan prestasi yang baik dari sekolah asal mereka. Oleh yang demikian kelonggaran akan diperluaskan mulai tahun 1988.

TARSEALING LEBUHRAYA KUCHING—LIMBANG

3. **Tuan Ting Ling Kiew** minta Menteri Kerjaraya menyatakan bilakah "tarsealing" untuk Lebuhraya Kuching ke Limbang dapat disiapkan.

Menteri Kerjaraya (Dato' S. Samy Vellu): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, jalanraya daripada Kuching ke Miri dan seterusnya ke Limbang sepanjang 940 km adalah di dalam rancangan

Kerajaan untuk mengetarkan keseluruhan jalanraya tersebut. Oleh kerana kosnya adalah besar Kerajaan terpaksa melakukan kerja-kerja menaikkan taraf jalanraya tersebut secara berperingkat-peringkat.

Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelima Kerajaan telah menyediakan peruntukan sebanyak \$329 juta bagi negeri Sarawak untuk menaikkan taraf jalanraya tersebut. Dalam tempoh itu bahagian-bahagian jalanraya yang akan siap adalah bahagian dari Bintulu ke Miri siap pada akhir tahun 1989, bahagian Sibul/Bintulu siap pada akhir tahun 1990, manakala bahagian-bahagian lain kerja-kerja menaikkan taraf akan diteruskan dalam rancangan-rancangan akan datang.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, bolehkah Menteri Kerjaraya memberitahu Dewan yang mulia ini berapakah jumlah kosnya untuk mengetarkan jalanraya Trunk Road System dengan Pan-Borneo Highway?

Yang kedua, apakah tarikh sasaran atau bilakah boleh jalanraya itu dapat ditamatkan semua, tahun 1995 atau tahun 2000, ataupun bila?

Dato' S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerja-kerja yang sedang dirancang dengan rekabentuk yang akan dimulakan penghujung tahun ini berharga \$79.7 juta untuk tahun 1987 dan ada juga peruntukan untuk tahun 1988 iaitu \$125.2 juta, jadi lebih kurang \$200 juta telah disediakan kepada negeri Sarawak untuk penghujung tahun 1987 dan untuk tahun 1988.

Berkenaan dengan projek Pan-Borneo Highway, di negeri Sabah sahaja, Tuan Yang di-Pertua, kita mesti membina lebih kurang 1,119 km untuk menyambung jalan-jalan yang ada di negeri Sabah dan juga Brunei

untuk mengadakan sambungan ke Pan-Borneo Highway. Dengan anggaran belanjawan yang ditetapkan oleh Kementerian Kerjaraya iaitu lebih daripada \$3 billion, saya percaya kerja ini tidak boleh diselesaikan dalam tempoh 3 atau 4 tahun tetapi saya percaya dalam 5 tahun akan datang di negeri Sabah kita boleh menyiapkan lebih kurang 450 km jalan mengikut anggaran yang kita tetapkan sekarang.

SUKU KAUM PENAN— PROGRAM PEMBANGUNAN

4. Tuan Thomas Salang Siden minta Perdana Menteri menyatakan sama ada Kementerian itu ada rancangan atau program untuk membantu suku kaum Penan di negeri Sarawak supaya mereka dapat dibawa ke arus pembangunan nasional di masa hadapan.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Tuan Thomas Salang Siden.

Tuan Thomas Salang Siden: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak membuat pembedaan sedikit berkenaan dengan garis 3 iaitu "negeri", bukan "negara". Soalan No. 4.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Dr Mohamad Yusof bin Haji Mohamed Nor): Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan memang sedar tentang masalah yang dihadapi oleh masyarakat Penan. Dengan kesedaran ini Kerajaan telah mengadakan berbagai program pembangunan untuk membawa mereka ke arus pembangunan. Di antara program-program tersebut termasuklah:

- (i) projek kemajuan pembangunan luar bandar seperti mengadakan bantuan

alat-alat binaan rumah dan projek bekalan air;

- (ii) projek kesihatan yang meliputi perkhidmatan doktor udara, perkhidmatan klinik bergerak dan program wakil kesihatan kampung;
- (iii) projek pelajaran untuk menempatkan anak-anak kaum Penan di sekolah-sekolah berasrama; dan
- (iv) projek-projek pertanian melalui khidmat pengembangan.

Oleh kerana masyarakat Penan masih tertinggal jauh di belakang jika dibandingkan dengan masyarakat-masyarakat lain maka pihak Kerajaan Negeri telah membentuk Jawatankuasa Kabinet Khas untuk mencari jalan bagi membangunkan masyarakat ini. Untuk makluman Yang Berhormat, satu laporan awal mengandungi cadangan-cadangan pembangunan jangka pendek telah pun siap dan sedang dipertimbangkan oleh Jawatankuasa ini untuk dilaksanakan. Berhubung dengan ini juga Kerajaan akan menjalankan kajian menyeluruh ke atas masyarakat Penan di setiap bahagian di Sarawak untuk mengumpul data-data yang berguna untuk merancang program-program pembangunan jangka panjang untuk masyarakat tersebut.

Tuan Abdul Rahman bin Bakar: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Sejauh manakah berkesannya tindakan seorang pendatang haram yang bernama Mansor Bruno yang dikatakan menghasut kaum Penan telah turut mempengaruhi pembangunan nasional Sarawak terutamanya di kawasan pedalaman. Sekiranya tindakan Bruno itu bersifat negatif apakah tindakan Kerajaan seterusnya?

Dato' Dr Mohamad Yusof bin Haji Mohamed Nor: Tuan Yang di-Pertua, perkara ini sedang dalam urusan pihak berkuasa dan akan dimaklumkan kemudian.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, bolehkah pihak Kerajaan bertujuan untuk mengadakan dialog dengan kaum Penan itu sebagai satu asas untuk mencari rancangan yang sesuai untuk bersama-sama dengan Kerajaan menyelesaikan masalah mereka, ataupun pihak Kerajaan bertujuan untuk terus mengambil langkah-langkah yang keras seperti yang telah diadakan di Miri baru-baru ini yang mana 10 orang pemimpin-pemimpin Penan termasuklah seorang budak yang berusia 14 tahun sahaja juga dituduh dalam mahkamah terbuka. Adakah tujuan pihak Kerajaan untuk menangkap semua orang Penan kerana bilangan mereka kecil sahaja, hanya beberapa ribu sahaja—adakah tujuan pihak Kerajaan ini memandangkan bahawa pihak Kerajaan sekarang amat berminat untuk menangkap dan menahan orang?

Dato' Dr Mohamed Yusof bin Haji Mohamed Nor: Tuan Yang di-Pertua, bagi siapa yang faham, bagi siapa yang mengerti, bagi siapa yang membaca, bagi siapa yang cerdik, mereka tahu dialog adalah merupakan urusan Kerajaan dari awal lagi sehingga sekarang ini kecuali mereka yang mengingkari kenyataan sahaja, seperti mungkin pihak parti Yang Berhormat.

Kalau sekiranya orang tidak bertanya sama ada Kerajaan ingin berdialog ataupun tidak, jawapan sudah pun diketahui umum di seluruh Malaysia bahawa dialog merupakan sebahagian daripada cara Kerajaan. Jadi saya hairan kenapa soalan ini ditanya.

Mengenai langkah keras itu, langkah keras itu biasanya ialah

interpretasi oleh mereka yang tidak faham tentang sistem pentadbiran. Kerajaan tidak pernah membuat tindakan-tindakan bagaimana yang dibayangkan oleh parti yang berkenaan.

SEKOLAH VOKASIONAL— KURSUS DITAWARKAN

5. Dr Ting Chew Peh minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) jumlah sekolah vokasional di negara ini dan taburannya mengikut negeri; dan
- (b) apakah jenis-jenis kursus yang ditawarkan.

Tuan Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada tahun 1987, jumlah Sekolah Menengah Vokasional di negara yang sedang beroperasi adalah 46 buah seperti berikut:

<i>Negeri</i>	<i>Bilangan SMV</i>
Johor	7
Kedah	3
Kelantan	2
Melaka	2
Negeri Sembilan ..	4
Pahang Darul Makmur ..	5
Perak	4
Perlis	1
Pulau Pinang	3
Sabah	4
Sarawak	5
Selangor Darul Ehsan ..	1
Terengganu	2
Wilayah Persekutuan ..	3
Kuala Lumpur	2
Labuan	1

Sepertimana sedia dimaklumi juga sekolah menengah vokasional memang diberi keutamaan dalam rancangan perancangan Kementerian Pendidikan. Untuk tahun 1988 dua buah sekolah menengah vokasional akan beroperasi di negeri Sabah iaitu di Kudat dan Lahat Datu dan 9 buah yang lain iaitu 1 di Kota Tinggi, Johor; Tanah Merah, Kelantan; Port Dickson, Negeri Sembilan; Kuala Rompin, Pahang Darul Makmur; Bentong, Pahang Darul Makmur; Kuala Kangsar, Perak; Arau, Perlis; Sungai Buluh, Selangor; dan Besut di Terengganu.

Kursus-kursus yang diperkenalkan di SMV ini termasuklah ketukangan dalam bidang binaan bangunan, automotif, kimpalan dan fabrikasi logam, amalan bengkel mesin, penyejukan dan penyaman udara, elektrik dan bidang-bidang lain ialah perdagangan, pertanian, sains rumahtangga dan juga kursus-kursus pendek yang mencakup bidang-bidang mekanik am kimpalan asas, mekanik kenderaan motor, menurap bata dan lain-lain.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, adakah Yang Berhormat Menteri Pendidikan bercadang untuk menambah lagi kursus vokasional, sekolah vokasional yang penting serta sekolah teknik. Adakah Yang Berhormat berhasrat untuk menambah lagi kepelbagaian kursus tersebut?

Tuan Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, jawabnya ada.

Tuan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Pendek sahaja?

Tuan Anwar bin Ibrahim: Ya.

Tuan Mohamed Sam bin Haji Sailan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Kalau dilihat dari segi

prestasi keluaran daripada sekolah-sekolah vokasional ini ternyata mereka mempunyai kemahiran-kemahiran tertentu yang boleh digunakan dalam pasaran buruh pada masa ini. Jika demikian, adakah Kerajaan bercadang untuk mengubah dasar pendidikan agar sebahagian besar daripada pelajar-pelajar diberi pendidikan vokasional.

Tuan Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, sepertimana yang disebut tadi memang dalam perancangan pendidikan kita akan menambah selain daripada apa yang dibaca tadi, sekurang-kurangnya 12 lagi akan dibina kawasan-kawasan baru, ini merujuk kepada soalan Yang Berhormat dari Kepong. Tetapi dalam sistem pendidikan kita harus ada pengimbangan di antara pertimbangan akademik untuk keperluan-keperluan pekerjaan bidang profesion perguruan, pentadbiran, pengurusan dan lain-lain dan juga keperluan teknikal dan vokasional. Oleh yang demikian, kita tidak bercadang untuk mendedahkan semua pelajar atau sebahagian besar dari pelajar dalam bidang-bidang ini. Tetapi sepertimana yang disebut tadi jumlah pelajar yang akan didedahkan dalam bidang latihan teknikal dan vokasional ini tentunya akan jauh lebih bertambah, mungkin dua kali ganda dari jumlah yang dilatih sehingga kini.

Tuan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Tuan Nurnikman Abdullah.

(Soalan No. 6 Y.B. Tuan Nurnikman Abdullah tidak hadir).

GRADUAN DIBENARKAN KERJA DI LUAR NEGERI

7. Datuk Haji Sakaran bin Dandai minta Menteri Pendidikan menyatakan adakah sambutan dan

tindak balas daripada negara-negara luar mengenai polisi Kerajaan Malaysia yang baru iaitu mengizinkan pelajar-pelajarnya untuk bertugas selepas mereka tamat sekolah seperti di Amerika Syarikat, United Kingdom dan lain-lain negara:

- (a) apakah rancangan ini hanya untuk jangka masa pendek atau jangka masa panjang;
- (b) adakah pelajar-pelajar tersebut masih dikehendaki membayar balik wang pinjaman biasiswa mereka; dan
- (c) apakah syarat-syarat bagi negara-negara tersebut mengenai perkara itu.

Tuan Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kerajaan masih belum menerima secara rasmi reaksi negara-negara asing terhadap cadangannya untuk membenarkan pelajar-pelajar tajaannya mendapat latihan tambahan dan pengalaman di universiti-universiti seberang laut. Ini ialah kerana rancangan yang hendak dilaksanakan, yang diumumkan baru-baru ini, masih di peringkat kajian dan perundingan negara-negara tersebut, iaitu:

- (a) Rancangan untuk membenarkan pemegang-pemegang biasiswa mendapat latihan tambahan dan pengalaman bekerja serta pendedahan yang sesuai sesudah mereka menamatkan pengajian di universiti-universiti luar negeri adalah untuk jangka masa pendek.
- (b) Bagi pemegang-pemegang biasiswa, perjanjian mereka dengan Kerajaan akan digantung penguatkuasaannya selama tempoh mereka berada di luar negeri. Perjanjian tersebut akan dikuatkuasakan apabila mereka pulang ke

tanahair nanti, begitu juga bagi pelajar-pelajar yang menerima pinjaman pelajaran.

- (c) Kerajaan, khususnya JPA belum dapat memastikan apakah syarat-syarat yang akan dikenakan oleh negara-negara asing yang terlibat oleh kerana rancangan ini masih di peringkat perundingan.

Datuk Haji Sakaran bin Dandai: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Menteri menerangkan sejauh ini berapa ramaikah pelajar-pelajar yang telah mengikut dasar ini dan negeri manakah yang banyak menerima pelajar-pelajar bekerja?

Tuan Anwar bin Ibrahim: Dari makluman yang telah diperolehi, Tuan Yang di-Pertua, ada pelajar-pelajar yang didapati bekerja di negara-negara seperti Australia dan Amerika Syarikat, tetapi kebanyakannya adalah atas usaha dan inisiatif mereka sendiri sama ada melanjutkan pelajaran dan bekerja sambil dengan universiti sebagai Pembantu Penyelidikan ataupun dalam menyiapkan kerja-kerja universiti ataupun dengan industri-industri berkaitan, tetapi jumlah ini amatlah kecil dan belum merupakan satu usaha yang diselenggarakan oleh Jabatan-jabatan Kerajaan di Malaysia.

PENERBANGAN MASUK KE MALAYSIA

8. Dato' Dr Affifuddin bin Haji Omar minta Menteri Pengangkutan menyatakan beberapakah kekerapan penerbangan awam yang masuk dari luar negeri ke Malaysia sebulan baik melalui MAS dan lain-lain penerbangan. Sila bandingkan bilangan purata ini dengan penerbangan ke Singapura dan Thailand. Adakah Kerajaan

mengambil tindakan terhadap 1,684 buah bas ekspres haram iaitu 469 pada tahun 1983, 283 pada 1984, 190 pada 1985 dan 408 pada 1986 dan 334 dari Januari-September, 1987.

Pegawai-pegawai JPJ sentiasa menjalankan siasatan menjejut di stesen-stesen bas dan teksi untuk melarang bas-bas persiaran dan kilang mengambil penumpang di stesen-stesen tersebut. Mereka yang engkar biasanya disaman dan dikenakan kompaun ataupun kesalahan tersebut dirujuk kepada mahkamah. Jika didapati pengusaha-pengusaha bas mengulangi kesalahan-kesalahan yang serupa, JPJ akan mengemukakan cadangan kepada Lembaga Pelesenan Pengangkutan Jalan untuk membatalkan lesen perdagangan pengusaha-pengusaha bas tersebut.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, antara bulan Januari hingga September tahun 1987, sebanyak 51 buah bas persiaran dan bas kilang telah melakukan kesalahan mengambil penumpang di stesen-stesen bas dan teksi di sekitar Lembah Kelang telah diambil tindakan.

Saya ingin menegaskan di sini bahawa tindakan yang lebih tegas akan diambil di masa-masa yang akan datang sehinggalah kegiatan tersebut dihentikan oleh pihak-pihak berkenaan.

Tuan Shahidan bin Kassim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Apakah Yang Berhormat sedar bahawa kesemua mereka yang terlibat itu adalah "ingin mencari makan" dan pihak Kementerian berkenaan telah mengeluarkan permit untuk bas pelancongan dan bas kilang ini melebihi daripada apa yang sepatutnya. Sekarang banyak kilang ditutup tetapi bas kilang masih banyak dikeluarkan. Sektor pelancongan orang tak berapa minat melancong tetapi bas pelancongan masih banyak

dikeluarkan. Jadi apakah Yang Berhormat bercadang untuk membenarkan bas pelancongan dan bas kilang yang bertindak menjadi bas ekspres haram itu dijadikan anak angkat kepada bas-bas ekspres yang halal supaya mereka juga dapat terus hidup dan dapat membayar hutang seperti juga bas-bas ekspres yang halal?

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian memang sedar bahawa keadaan hari ini adalah begitu menekan dalam keadaan ekonomi meleset. Itulah sebabnya kalau kita perhatikan bilangan yang menjadi ekspres haram itu kian tahun kian bertambah.

Namun begitu, penguatkuasaan mesti dijalankan, kerana itu adalah tugas dan tanggungjawab JPJ di bawah Kementerian Pengangkutan. Kalau tak dibuat tindakan, ada juga ramai Ahli Yang Berhormat yang marah kepada Kementerian, melaporkan kepada saya kegiatan-kegiatan haram itu berlaku, katanya, JPJ tak ambil tindakan.

Tetapi, mengenai perkara yang kedua iaitu mengeluarkan permit melebihi dari apa yang sepatutnya adalah tidak daripada Kementerian Pengangkutan dan kalau hendak mencadangkan mengenai anak angkat bas ekspres haram tadi, saya berharap Ahli Yang Berhormat tolong rujuk kepada Kementerian yang berkenaan dan saya pun tak tahulah sama ada kalau diambil cadangan bas ekspres haram menjadi anak angkat itu bagaimana pula akibatnya nanti, tak dapatlah saya hendak memperkatakan sekarang.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu Dewan ini berapakah jumlah hasil

kutipan denda yang dikutip daripada pengusaha-pengusaha bas haram selama ini?

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon maaf, angka itu tak ada pada saya pada masa ini. Kalau Ahli Yang Berhormat perlukan angka itu, bolehlah beri notis.

TUNTUTAN FILIPINA ATAS SABAH

11. Tuan Hsing Yin Shean minta Menteri Luar Negeri menyatakan sama ada Kementerian beliau akan menyetujui atas perjanjian untuk mengawasi sempadan bersama di antara Filipina dan Malaysia supaya Filipina akan menggugurkan tuntutan terhadap Sabah. Apakah langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian beliau untuk mengawal orang-orang bersenjata, pendatang haram dan lanun di perairan Pantai Timur Sabah; dan apakah yang telah dicapai setakat ini.

Timbalan Menteri Luar Negeri (Toh Muda Dr Abdullah Fadzil bin Che Wan): Tuan Yang di-Pertua, masalah tuntutan Filipina ke atas Sabah adalah masalah dalam negeri Filipina itu sendiri. Walau bagaimanapun, Malaysia akan menyambut baik sebarang cadangan bentuk kerjasama dua hala Malaysia-Filipina untuk membolehkan Filipina menggugurkan tuntutan ini.

Langkah-langkah yang telah diambil oleh Kerajaan untuk mengawal orang-orang yang bersenjata, pendatang haram dan lanun di perairan Pantai Timur Sabah adalah seperti berikut:

- (1) menjalankan rondaan, sekatan laut serta serbuan oleh bot-bot ronda Polis Marin di kawasan strategik dan sensitif;

- (2) menjalankan operasi khas di kawasan yang difikirkan sensitif mengikut keperluan semasa;
- (3) menjalankan rondaan bersama dengan Unit Udara Polis sebagai "surveillance", dengan izin, dan bot ronda sebagai unit bertindak;
- (4) mengadakan rondaan berkordinasi dengan TLDM;
- (5) menempatkan anggota-anggota Polis Hutan di pulau-pulau strategik bagi mengawasi pergerakan pengguna laut, mengumpul maklumat serta mengambil tindakan jika berlaku sebarang kejadian; dan
- (6) menubuhkan pasukan petugas khas terdiri dari Pasukan Polis Hutan, Border Scrant dan CID untuk merancang serta melancarkan operasi khas bagi membanteras kegiatan jenayah dan lanun.

Secara keseluruhan keadaan keselamatan di Pantai Timur Sabah adalah terkawal. Di antara kejayaan yang telah dicapai oleh Pasukan Keselamaan sepanjang tahun 1987 adalah seperti berikut:

- (i) Pada 14hb Jun tahun ini (1987) Pasukan Keselamatan telah berjaya menumpaskan 5 orang perompak bersenjata berbangsa Indonesia yang menaiki bot laju setelah berbalas tembak di Teluk Lowic;
- (ii) pada 9hb Jun tahun ini juga, Pasukan Keselamatan berjaya menangkap seorang ketua lanun serta merampas sepucuk pistol Colt 45 daripadanya di Semporna, Sabah; dan
- (iii) pada 19hb September yang lalu, dalam serbuan yang berasingan Pasukan Keselamatan telah berjaya

September, 1987 dan sila nyatakan hasil perundingan yang telah diadakan.

12-11-87

18. Dato' Haji Kamaruzaman bin Haji Ahmad minta Menteri Luar Negeri menyatakan apakah hasil lawatan Perdana Menteri Thailand, Jeneral Tun Prem Tinsulanonda ke Malaysia baru-baru ini dan adakah perkara-perkara bersabit dengan pencerobohan nelayan Thai ke perairan Malaysia telah dibincangkan; dan juga perkara-perkara seperti penyeludupan bayi, senjatapi dan dadah melalui jalan darat dan laut telah dibangkitkan, jika ya, apakah hasil perbincangan ini dan sama ada pihak Thai telah mengaku memberi kerjasama dalam membanteras perkara-perkara tersebut.

Menteri Luar Negeri (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menjawab soalan ini bersama-sama dengan soalan Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang pada 12hb November, 1987 kerana soalnya adalah sama.

Tuan Yang di-Pertua, lawatan Perdana Menteri Thailand ke Kuantan, Pahang Darulmakmur pada 18hb dan 19hb September, 1987 adalah dalam konteks lawatan kerja, bertujuan untuk membolehkan kedua-dua Perdana Menteri berbincang dan bertukar-tukar pendapat mengenai isu-isu dua hala dan serantau. Lawatan itu juga merupakan lawatan balas pihak Thai ke atas lawatan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke Selatan Thailand iaitu Songkhla dan Phuket pada 16hb dan 17hb Mei, 1985.

Beberapa hasil yang positif telah dicapai dalam lawatan ini. Hasil daripada perbincangan di antara kedua-dua pihak, persefahaman telah dicapai dalam beberapa bidang untuk

meningkatkan kerjasama di antara kedua-dua negara. Ini termasuklah meningkatkan kerjasama ekonomi di antara negeri-negeri di Utara Semenanjung Malaysia dan Wilayah-wilayah Selatan Thailand dan meningkatkan kerjasama dalam usaha menarik pelancong-pelancong luar ke rantau ini. Kedua-dua pihak juga bersetuju untuk meningkatkan kerjasama di bidang bekalan industri pertahanan.

Di samping itu kata sepakat juga telah dicapai supaya pegawai-pegawai dari kedua-dua buah negara meneruskan perbincangan untuk menyelesaikan masalah di kawasan bertindih Malaysia-Thailand iaitu Malaysia-Thailand Joint Development Area, dengan izin. Persefahaman juga telah dicapai di bidang perikanan, di mana sektor swasta dari kedua-dua buah negara telah berjaya menubuhkan satu industri kerjasama perikanan, yang telah dilancarkan secara rasmi oleh kedua-dua Perdana Menteri semasa lawatan Jeneral Prem ke Malaysia.

Persefahaman yang lebih mendalam juga telah diperolehi dari lawatan ini oleh kedua-dua pemimpin mengenai pendirian negara masing-masing berkenaan isu-isu antarabangsa, masalah Kampuchea dan Afghanistan.

Pada keseluruhannya lawatan Perdana Menteri Thailand ke Malaysia adalah berjaya. Lawatan tersebut telah dapat mengeratkan lagi persefahaman dan hubungan di antara kedua-dua negara serta memberi kesempatan untuk kedua-dua pemimpin membincangkan kerjasama dua hala dalam perkara-perkara yang menjadi kepentingan bersama. Lawatan ini juga telah berjaya memupuk dan mempereratkan lagi hubungan peribadi di kalangan pemimpin-pemimpin dan pegawai-pegawai kedua-dua buah negara.

Dr Tan Seng Giaw: Soalan tambahan. Apakah hasil perundingan ini dapat satu persetujuan mengenai pencerobohan nelayan-nelayan dan bot-bot Thai ke perairan Malaysia dan adakah persetujuan itu termasuk memperkembangkan lagi kerjasama ke atas Zon Ekonomi Eksklusif selain daripada penangkapan tuna?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, sepertimana saya perkatakan dalam jawapan sebentar tadi, bahawa masalah kerjasama perikanan di antara kedua-dua buah negara telah juga dibincangkan yang telah menghasilkan satu kerjasama di antara kedua-dua pihak dan ini akan dikaji dari masa ke semasa agar masalah pencerobohan penangkap-penangkap ikan Thailand ke negara ini akan dapat dibendung agar masalah ini tidak timbul di masa-masa yang akan datang. Begitu juga sebagaimana yang saya katakan tadi bahawa kawasan, dengan izin, Joint Development Area menjadi tajuk perbincangan dan ianya akan dikaji dengan lebih lanjut lagi supaya satu penyelesaian dapat diperolehi hasil daripada kerjasama dalam kawasan Joint Development Area tadi iaitu termasuk dalam kawasan EEZ.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Dato' Haji Saidin bin Haji Mat Piah.

Dato' Haji Saidin bin Haji Mat Piah: Tuan Yang di-Pertua, kalau tidak salah ingatan saya, soalan ini telah terangkum dalam jawapan yang lalu. (Soalan No. 16)

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Tuan Teoh Teik Huat.

(Soalan No. 17 Y.B. Tuan Teoh Teik Huat tidak hadir).

LAWATAN TIMBALAN PERDANA MENTERI KE CHINA

18. Tuan Haji Abdul Razak bin Abu Samah minta Perdana Menteri menyatakan hasil lawatan Timbalan Perdana Menteri dan rombongan ke negeri China baru-baru ini, terutamanya dari segi peluang pelaburan dua-hala, perpaduan, kebudayaan dan keselamatan di rantau Asia serta lain-lain hal yang ada sangkutan dengan Malaysia.

9-11-1987

7. Tuan Abdul Rahman bin Bakar minta Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri menyatakan hasil lawatan mereka ke England dan Cina baru-baru ini termasuklah dalam bidang perdagangan, perindustrian dan hubungan diplomatik.

11-11-1987

8. Tuan Shahidan bin Kassim minta Menteri Luar Negeri menyatakan hasil lawatan pemimpin-pemimpin negara ke Negeri China sejak dari lawatan Allahyarham Tun Abdul Razak hinggalah lawatan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri baru-baru ini.

13-11-1987

5. Tuan Nasruddin bin Alang Saidin minta Perdana Menteri menyatakan apakah hasil lawatan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ke Negeri Cina baru-baru ini dari segi kepentingan negara kita.

25-11-1987

20. Dr Ting Chew Peh minta Menteri Luar Negeri menyatakan hasil lawatan Timbalan Perdana Menteri ke negeri Jepun dan Republik Rakyat Cina dari segi kerjasama ekonomi dan politik dengan Malaysia.

3-12-1987

5. Dato' Haji Saidin bin Haji Mat Piah minta Menteri Luar Negeri menjelaskan apakah perkara-perkara yang dibincangkan oleh Timbalan Perdana Menteri dengan pemimpin-pemimpin negara Republik Rakyat China baru-baru ini, dan adakah apa-apa perjanjian yang ditandatangani selama lawatan itu.

Menteri Luar Negeri (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menjawab soalan ini bagi pihak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan sekaligus menjawab soalan-soalan Ahli Yang Berhormat dari Marang pada 9hb November, dari Arau pada 11hb November, dari Parit pada 13hb November, dari Gopeng pada 25hb November dan dari Tasek Chenderoh pada 3hb Disember kerana soalan-soalan mereka adalah sama.

Tuan Yang di-Pertua, sebahagian dari jawapan pada soalan ini iaitu mengenai lawatan ke Negeri China, telah disampaikan oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri semasa menjawab soalan Ahli Yang Berhormat dari Sandakan pada 12hb Oktober dan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Luar Negeri semasa menjawab soalan Ahli Yang Berhormat dari Pasir Mas pada 14hb Oktober. Saya tidak ada apa-apa tambahan terhadap jawapan yang telah diberi itu.

Mengenai lawatan ke Jepun, tujuan lawatan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri itu adalah untuk menarik pelabur-pelabur Jepun ke Malaysia. Semasa lawatan tersebut, Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri telah bertemu dan berbincang dengan beberapa orang pemimpin Kerajaan Jepun mengenai isu-isu yang tertumpu pada perhubungan perdagangan dua hala. Yang Amat Berhormat Timbalan

Perdana Menteri juga berkesempatan berbincang mengenai hal-hal perdagangan dengan pertubuhan terbesar ekonomi Jepun iaitu KEIDANREN, Japan Chamber of Commerce and Industry (JCCI) dan Japan-Malaysia Economic Association (JAMECA).

Di antara perkara-perkara yang dibincangkan ialah mengenai masalah-masalah yang berkaitan dengan perdagangan dan pelaburan, pertukaran teknologi dan mengurangkan kadar faedah ke atas pinjaman Yen. Pihak Jepun telah berjanji untuk mengkaji secara mendalam mengenai perkara-perkara tersebut.

Beberapa rombongan pelaburan Jepun, termasuklah rombongan dari Bank of Tokyo, telah berjanji untuk melawat Malaysia pada penghujung tahun ini manakala lapan buah syarikat Jepun telah menyatakan akan membuat permohonan kepada MIDA untuk melaksanakan projek berjumlah lebih kurang M\$80 juta di Malaysia.

Adalah jelas bahawa lawatan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ke Jepun telah mendatangkan hasil yang menggalakkan dan membuka peluang yang lebih luas kepada penglibatan syarikat-syarikat Jepun di dalam pembangunan ekonomi negara.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, saya sangat gembira mendengar jawapan atas kejayaan lawatan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ke China dan Jepun. Tetapi saya juga dapat dengar bahawa Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ada melawat Tibet dan setelah Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri pulang ke tanahair beberapa minggu selepas daripada itu, ada satu uprising di Tibet. Adakah mereka

mendapat semangat daripada lawatan ini ataupun ada perkara-perkara yang berlaku sebaliknya?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak fikir itu yang sebenarnya tujuan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri untuk melawat Tibet.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Masa untuk soalan sudah cukup.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 6, 9, 13, 17 hingga 28 adalah diberi di bawah ini).

SEWA RUMAH BAGI CUKAI PENDAPATAN

6. Tuan Nurnikman bin Abdullah minta Menteri Kewangan menyatakan adakah Kerajaan bercadang untuk mengecualikan cukai terhadap sewa rumah yang diperolehi oleh seseorang individu dengan menyewakan rumah mereka memandangkan keperluan rumah sewa kini agak berkurangan dan menyebabkan jatuhnya sewa rumah. Adakah Menteri Kewangan sedar dengan dikenakan cukai, akan merumitkan mereka yang terlibat kerana bayaran bulanan yang mereka buat kepada bank-bank atau institusi-institusi lain adalah tinggi.

Timbalan Menteri Kewangan (Tuan Loke Yuen Yow): Ingin saya maklumkan di Dewan yang mulia ini bahawa Kerajaan tidak bercadang untuk memberi pengecualian cukai terhadap pendapatan yang diperolehi oleh seseorang individu dari pendapatan sewa rumah yang diterima. Wang yang diterima dari sewa rumah adalah ditakrifkan sebagai pendapatan mengikut Akta Cukai Pendapatan 1967 dan ianya adalah tertakluk kepada cukai pendapatan. Kerajaan memang sedar akan kejatuhan permintaan terhadap rumah

sewa pada masa ini yang menyebabkan kejatuhan kepada kadar sewa rumah. Walau bagaimanapun ini bukan merupakan beban atau masalah kepada tuan-tuan rumah yang terlibat dengan bayaran bulanan kepada bank-bank. Beban atau masalah ini tidak berbangkit kerana semasa taksiran cukai pendapatan dikira, semua perbelanjaan yang telah dibelanjakan ke atas rumah sewa berkenaan seperti bayaran faedah kepada bank, kos-kos untuk memperbaiki kerosakan dan sebagainya akan ditolak dari pendapatan sewa yang diterima. Pengiraan cukai pendapatan hanya dikira berdasarkan baki pendapatan sewa rumah setelah semua perbelanjaan dan kos-kos terlibat ditolak.

RUMAH SAKIT KANAK-KANAK

9. Dato' Zainal Abidin bin Johari minta Menteri Kesihatan menyatakan apa telah terjadi kepada rancangan mendirikan satu-satunya "Rumah Sakit Kanak-kanak" (Children Hospital) di Kuala Lumpur yang terbengkalai dan adakah rumah sakit ini kurang mustahak.

Timbalan Menteri Kesihatan (Dato' K. Pathmanaban): Projek "Rumah Sakit Kanak-kanak" atau Jabatan Paediatrik Baru di Hospital Besar Kuala Lumpur telah diberi peruntukan untuk terus dilaksanakan dalam Rancangan Malaysia Kelima. Pembinaan dijadualkan bermula dalam tahun 1988 dan dijangka siap menjelang tahun 1991. Projek ini dirancang untuk 246 katil dan 85 "cots" dan lengkap dengan alat-alat dan kemudahan-kemudahan yang perlu. Anggaran kosnya ialah \$33.5 juta.

Kementerian Kesihatan sedar akan kepentingan menyediakan kemudahan yang sewajarnya khusus bagi perkhidmatan rawatan kanak-kanak

dan telah berusaha untuk mendapatkan peruntukan bagi projek itu.

Sementara menunggu projek ini disiapkan, 5 blok bangunan sementara yang dikosongkan oleh pihak Universiti Kebangsaan Malaysia di kawasan Hospital Besar Kuala Lumpur sedang diubahsuai untuk digunakan sebagai wad-wad Kanak-kanak. Kerja-kerja pengubahsuaian telah hampir selesai. Adalah diharapkan bahawa perkhidmatan di wad-wad itu akan dapat dimulakan sebelum akhir tahun ini.

PENIAGA SABAH DI PESTA DAGANGAN KANTON

13. Datuk Bernard Giluk Dompok minta Perdana Menteri menyatakan bilangan peniaga-peniaga Sabah yang dipilih oleh PERNAS untuk menghadiri Pesta Dagangan di Kanton bagi tahun-tahun kebelakangan ini, dan bilangan pemohon-pemohon yang tidak berjaya.

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Saya mohon izin menjawab soalan ini bagi pihak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Untuk tempoh tahun 1984 hingga 1987, sejumlah 252 orang peniaga dari Sabah telah memohon untuk menghadiri Pesta Dagangan di Kanton. Dari jumlah tersebut, seramai 167 orang peniaga atau 66% telah dipilih oleh PERNAS untuk menghadiri Pesta itu. Bilangan mereka yang tidak berjaya ialah 85 orang.

BUKU PANDUAN TELEFON DALAM BAHASA CINA

17. Tuan Teoh Teik Huat minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan kenapa Buku Panduan Telefon dalam Bahasa Cina untuk 1986 masih belum dicetak meskipun setelah jawapan yang diberi oleh Menteri

berkenaan di Dewan yang mulia ini pada 20-10-86 bahawa buku panduan tersebut dijangka akan dikeluarkan pada suku pertama tahun 1987.

Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Tuan Abdul Ghani bin Othman): Percetakan Buku Panduan Telefon adalah dibuat melalui kontrak. Malangnya kontraktor berkenaan telah gagal mencetaknya mengikut jadual. Buku Panduan Telefon dalam Bahasa Cina bagi Semenanjung Malaysia telah pun siap dicetak pada akhir bulan Oktober, 1987. Tindakan sedang diambil untuk mengedarkan buku panduan ini kepada semua kedai telekom. Adalah dijangka bahawa buku-buku Panduan Telefon ini boleh dibeli daripada kedai-kedai telekom selewat-lewatnya pada pertengahan bulan ini. Buku Panduan Telefon dalam Bahasa Cina bagi Sabah dan Sarawak pula sedang dicetak dan dijangka siap pada akhir bulan November, 1987.

PENYELUDUPAN DADAH DALAM PENJARA

19. Tuan Gooi Hock Seng minta Menteri Dalam Negeri menyatakan bilakah hasil siasatan Jawatankuasa Khas ke atas penyeludupan dadah ke dalam penjara-penjara akan diumumkan kepada awam dan sama ada sebarang tangkapan telah dibuat selama ini.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Jawapan kepada soalan Yang Berhormat itu telah pun saya jawab bersama dengan soalan No. 7 dari Yang Berhormat Bukit Bintang pada 30-10-87. Saya tidak bercadang untuk membuat apa-apa tambahan mengenainya.

RUMAH PEKERJA DI LADANG/ LOMBONG

20. Tuan S. S. Subramaniam minta Menteri Buruh menyatakan sejauh

manakah "Rump Labour Code" dapat dilaksanakan bagi buruh-buruh di negara kita. Bolehkah beliau juga menyenaraikan dalam tahun 1986 dan 1987 kes-kes ataupun tindakan-tindakan yang telah diambil oleh Kerajaan di atas majikan-majikan yang tidak memenuhi kemudahan-kemudahan asas seperti air minuman yang tidak bersih, perumahan yang "out-dated" dan kemudahan kesihatan yang tidak mengikut peraturan-peraturan Kerajaan.

Timbalan Menteri Buruh (Dato' Wan Abu Bakar bin Wan Mohamed): Di bawah perbekalan "Rump Labour Code" (FMS. Cap 154) pihak majikan yang menyediakan rumah-rumah pekerja di ladang-ladang, lombong-lombong dan tempat-tempat pekerja lain adalah bertanggungjawab ke atas kesihatan pekerja-pekerja dan tanggungan mereka yang tinggal di tempat kediaman tersebut. Majikan-majikan yang berkenaan di kehendaki mengambil langkah-langkah yang perlu seperti mengadakan hospital dan peralatannya, mencegah malaria, menyediakan kemudahan pengangkutan bagi mengangkut pekerja-pekerja yang sakit ke hospital dan menguruskan pemeriksaan harian di rumah-rumah pekerja dengan kerjasama pembantu hospital.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, majikan-majikan yang menyediakan kemudahan perumahan kepada pekerja-pekerjanya juga dikehendaki mematuhi Akta (Piawai Minima Perumahan) Pekerja 1966 yang menetapkan peruntukan-peruntukan minima bagi rumah-rumah pekerja yang disediakan.

Hasil daripada pemeriksaan di bawah 2 undang-undang tersebut, sembilan orang majikan telah didakwa di bawah "Rump Labour Code" (FMS. Cap 154) dalam tahun 1986 manakala bagi tahun 1987 sehingga Jun, tiga orang majikan telah didakwa di bawah

undang-undang yang sama. Sementara itu seorang majikan telah didakwa di bawah Akta (Piawai Minima Perumahan) Pekerja 1966.

PENYELUDUPAN DADAH DALAM PENJARA

21. Tuan Zubir bin Embong minta Menteri Dalam Negeri menyatakan hal penyeludupan dadah dalam penjara dan apakah langkah-langkah yang telah, sedang dan akan diambil untuk menentukan perkara sedemikian dapat dibasmikan. Apakah tindakan yang telah diambil terhadap pegawai-pegawai dan kakitangan yang bertanggungjawab terhadap kejadian tersebut. Setakat ini berapa orang telah dihukum.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Jawapan kepada soalan Yang Berhormat itu telah pun saya jawab bersama dengan soalan No. 7 dari Yang Berhormat Bukit Bintang pada 30-10-87. Saya tidak bercadang untuk membuat apa-apa tambahan mengenainya.

PENSWASTAAN MAKMAL UBAT DAN STOR

22. Dr Eng Seng Chai minta Menteri Kesihatan menyatakan sama ada Kementerian akan menswastakan perbekalan ubat-ubatan Hospital Kerajaan kepada United Engineers M. Bhd. Adakah Menteri sedar cadangan ini akan dijadikan muflis banyak syarikat-syarikat, termasuk syarikat bumiputera, yang kendali bekalan ubat ini sekarang, dan hanya UEM akan untung besar sahaja.

Dato' K. Pathmanaban: Soalan mengenai kemungkinan menswastakan Makmal Ubat dan Stor, Kementerian Kesihatan di Petaling Jaya telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat daripada Kawasan Tanjung

dan saya telah menjawabnya pada 16-10-87 dalam Dewan ini.

Seperti yang disebutkan dalam jawapan saya tempoh hari, Kerajaan belum lagi membuat keputusan untuk menswastakan perbekalan ubat-ubatan Hospital Kerajaan. Perkara ini masih dalam kajian pihak United Engineers M. Bhd. yang membuat cadangan itu pada asalnya.

JALAN KAMPUNG DI LUAR BANDAR

23. Tuan Haji Ibrahim bin Ali minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar menyatakan adakah beliau sedar bahawa jalan-jalan kampung di luar bandar terutama di Negeri Kelantan masih lagi dalam keadaan teruk. Adakah beliau bercadang untuk berusaha menambahkan lagi peruntukan bagi meningkatkan lagi jalan-jalan kampung di luar bandar dan berapakah jumlah peruntukan yang dibelanja setakat ini bagi kawasan Pasir Mas dan Kelantan keseluruhannya.

Timbalan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar (Dato' Mohd. Tajol Rosli bin Mohd. Ghazali): Sukacita dimaklumkan kepada Ahli Yang Berhormat bahawa Kerajaan memang sedar tentang keadaan jalan-jalan kampung di luar bandar termasuk juga di Kelantan. Walau bagaimanapun, keadaannya adalah bertambah baik dari masa ke semasa. Kerajaan memang sentiasa berusaha untuk menambahkan lagi peruntukan dari masa ke semasa bagi menaikkan taraf jalan-jalan kampung di luar bandar. Bagi kawasan Pasir Mas sejumlah \$4,441,638 juga telah dibelanjakan dalam tempoh Rancangan Malaysia Keempat (RME) dan sejumlah \$2,434,248 telah dibelanjakan di dalam Rancangan Malaysia Kelima (RML) setakat ini.

Jumlah peruntukan yang dikeluarkan bagi Negeri Kelantan dalam RME ialah \$29,944,000 dan dalam RML hingga kini ialah sebanyak \$19,116,152.

PENSWASTAAN SISTEM PERKHIDMATAN KESIHATAN

24. Tuan Ngoi Thiam Woh minta Menteri Kesihatan menyatakan:

- (a) berapa buahkah badan antarabangsa dan syarikat perunding yang telah ditawarkan pekerjaan penyelidikan penswastaan sistem perkhidmatan kesihatan di Malaysia; namakan badan dan syarikat ini;
- (b) bilakah badan dan syarikat bermula menjalankan penyelidikan dan berapakah perbelanjaan yang kena dibayar; dan
- (c) adakah Kerajaan bercadang mengumumkan keputusan penyelidikan ini, jika tidak mengapa.

Dato' K. Pathmanaban: Kerajaan belum ada cadangan untuk menjalankan penyelidikan mengenai penswastaan sistem perkhidmatan kesihatan secara keseluruhannya.

CUKAI EKSPORT ATAS ROTAN

25. Tuan Hu Sepang minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan sama ada beliau sedar cukai eksport sebanyak 100% yang dikenakan ke atas rotan dan bahan-bahan keluaran rotan telah menyebabkan kesusahan kepada hampir 20,000 orang yang bergantung kepada perdagangan rotan sebagai cara mencari rezeki dan bolehkah beliau memberi sebab-sebab di sebalik kadar cukai yang begitu tinggi yang menjejaskan kebajikan orang-orang asli dan penduduk-penduduk luar

bandar di seluruh negara dan mengapakah Kementeriannya mengumumkan kenaikan cukai eksport ini dengan tiba-tiba tanpa amaran yang menyebabkan ramai pengeksport-pengeksport dan pedagang rotan gagal menunaikan kontrak-kontrak luar negeri mereka yang mereka telah menandatangani terlebih dahulu dan ini pula menyebabkan mereka menghadapi tindakan mahkamah.

Tuan Loke Yuen Yow: Jawapan kepada soalan ini adalah sama seperti yang saya berikan pada 27-10-1987 ketika menjawab soalan dari Yang Berhormat Dr Eng Seng Chai. Walau bagaimanapun saya suka menambah bahawa kesukaran yang dihadapi oleh pihak-pihak tertentu dijangka berlaku bagi jangka pendek sahaja kerana Kementerian saya sedang menimbang langkah-langkah sementara untuk membolehkan pengeksport-pengeksport rotan memenuhi pesanan-pesanan yang telah dibuat terlebih dahulu. Di samping itu langkah-langkah yang perlu juga sedang diambil untuk menentukan dasar Kerajaan mengenai pemerosesan lanjut itu dijalankan dengan licin. Ketika ini sudah terdapat beberapa pengusaha-pengusaha dari Singapura dan Taiwan yang telah berhubung dengan pengusaha-pengusaha tempatan untuk melabur dalam projek-projek pemerosesan rotan di Malaysia. Dengan terdapatnya pelaburan yang bertambah di dalam industri pemerosesan rotan, permintaan terhadap rotan mentah tempatan akan bertambah dan dengan sendirinya akan menyelesaikan masalah-masalah peralihan yang dihadapi oleh pembekal-pembekal dan pengeksport-pengeksport rotan.

Pengumuman kenaikan cukai tidaklah wajar dihebahkan kerana ini akan menimbulkan keadaan yang tidak diinginkan seperti spekulasi dan salah guna.

PERBADANAN NIAGA FELDA— JUALAN KEPADA PENEROKA

26. Tuan Lim Guan Eng minta Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah menyatakan:

- (a) mengapakah bekalan-bekalan yang dibeli oleh Perbadanan Niaga Felda (PNF) dan dijual kepada peneroka-peneroka dengan harga yang sama dengan harga pasaran dan adakalanya lebih tinggi;
- (b) apakah tujuan PNF ditubuhkan, siapakah pemilik-pemiliknya dan apakah jumlah keuntungan, kerugian dan dividen untuk tahun 1980-1986;
- (c) bukankah lebih cekap dan adil kalau PNF mengikut suatu dasar tidak beruntung tetapi hanya untuk menjual barang-barang dengan harga yang murah yang boleh memberi faedah yang lebih secara langsung kepada peneroka-peneroka;
- (d) mengapakah badan-badan berkanun yang mempunyai tugas yang hampir sama seperti FELDA, FELCRA dan RISDA tidak disatukan untuk mengurangkan kos perbelanjaan dan meningkatkan kecekapan.

Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah (Dato' Dr Sulaiman bin Haji Daud):

- (a) Pada keseluruhannya, harga di kedai-kedai PNF adalah lebih murah dari harga di kedai-kedai luar. Kajian yang dijalankan oleh Jabatan Khidmat Pembangunan Masyarakat FELDA mendapati 55.5% daripada barang-barangan yang dijual di kedai-kedai PNF adalah lebih murah berbanding dengan harga di kedai-kedai luar. Hanya 20.0% daripada barang-barang

dijual dengan harga yang lebih tinggi sedikit, itu pun bukanlah terdiri dari barang-barang kawalan. Lokasi kedai-kedai PNF di rancangan-rancangan terpencil dan tidak ekonomik yang melibatkan kos pengangkutan yang tinggi, belian secara kredit dan bilangan peneroka yang kecil di beberapa rancangan menyebabkan kadangkala harga di kedai-kedai PNF tinggi sedikit dari pasaran.

- (b) Perbadanan Niaga FELDA (PNF) ditubuhkan dalam tahun 1972, sebagai sebahagian daripada "Package Deal" atau pendekatan "integrated" FELDA dalam program pembukaan tanah dan penempatannya. Peranan PNF dalam konteks ini ialah membekal barang-barang makanan dan keperluan harian untuk masyarakat di rancangan-rancangan, dari mula sesebuah rancangan itu dibuka. Modal PNF adalah dimiliki oleh Koperasi Permodalan FELDA (49%), Tabung-tabung Peneroka (41%) dan FELDA (10%). Jumlah keuntungan terkumpul sehingga 31 Disember, 1986, Perbadanan Niaga FELDA adalah sebanyak \$24.028 juta, manakala jumlah dividen yang telah dikeluarkan dari tahun 1982 hingga 1986 berjumlah \$8.179 juta.
- (c) Sebagai sebuah badan perniagaan, sudah tentulah PNF memerlukan sedikit keuntungan bagi membiayai kos pengurusan untuk meneruskan khidmatnya kepada masyarakat FELDA dengan baik dan sempurna. Lagipun, PNF menjalankan aktiviti perniagaannya tanpa mendapat subsidi dari mana-mana pihak mahupun Kerajaan. Di samping itu, 54% daripada

jualan PNF adalah terdiri daripada barang-barang kawalan dengan harganya telah pun ditetapkan oleh Kerajaan seperti beras, gula, tepung, susu bayi serta gas memasak yang memberi keuntungan yang rendah. Keuntungan bagi tahun 1986 yang berjumlah \$4.02 juta merupakan 2% sahaja daripada jualan \$197 juta. Keuntungan inilah yang diperlukan untuk memaju dan memperluaskan lagi perniagaan PNF bagi memainkan peranannya di rancangan-rancangan baru yang dibuka setiap tahun.

- (d) Badan-badan berkanun seperti FELDA, FELCRA dan RISDA yang ditubuhkan di bawah Akta Parlimen yang berasingan mempunyai bidang tugas yang khusus. Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA) ditubuhkan pada 1 Julai, 1956 di bawah Ordinan Kemajuan Tanah 1956 dengan tugas utamanya ialah membuka dan memajukan tanah untuk dijadikan kawasan perladangan dan menempatkan rakyat yang tidak bertanah atau memiliki tanah yang tersangat kecil dengan tujuan untuk meningkat taraf hidup mereka.

Lembaga Pemulihan dan Penyatuan Tanah Negara (FELCRA) pula ditubuhkan pada 1 April, 1966 di bawah Akta (memperbadankan) Lembaga Pemulihan dan Penyatuan Tanah Negara, 1966 yang mana tugas utamanya ialah untuk menyatukan dan memulihkan atau memajukan tanah terbiar (termasuk tanah dalam kawasan penempatan beramai-ramai). Manakala Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan

Getah (RISDA) ditubuhkan pada 1 Januari, 1973 di bawah Akta Pihak Berkuasa Kemajuan Perusahaan Getah, 1972 dengan tugas untuk memajukan lagi sektor pekebun kecil getah dengan tujuan untuk meningkatkan keadaan ekonomi pekebun-pekebun kecil.

Oleh itu, soal menyatukan ketiga-tiga Agensi ini buat ketika ini tidak timbul.

KURSUS PILIHAN DI UNIVERSITI MALAYA

27. Tuan R. Karpal Singh minta Menteri Pendidikan menyatakan sama ada dicadangkan atau tidak untuk memansuhkan kebenaran cadangan Senat Universiti Malaya oleh Fakulti Sastera dan Sosial Sains yang bahagian-bahagian pelajaran Inggeris, Cina dan India menawarkan pilihan (kursus-kursus tambahan) hanya dalam Bahasa Malaysia kepada pelajar-pelajar yang tidak berkhusus (majoring) di bahagian-bahagian ini. Jika tidak, mengapa.

Tuan Anwar bin Ibrahim: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kursus pilihan Universiti Malaya adalah urusan akademik universiti berkenaan. Oleh itu Kementerian Pendidikan telah menyerahkan perkara tersebut untuk pihak universiti menimbangkan keputusan yang dibuat oleh Senatnya itu.

BANDAR BARU DI PAHANG TENGGARA

28. Tuan Lim Kit Siang minta Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah menyatakan bilangan bandar-bandar baru, penduduknya serta rumah-rumah yang dibina di Pahang Tenggara berbanding dengan objektif Pelan Induk Pahang Tenggara asal yang ingin mewujudkan 36 buah bandar dengan bilangan penduduk

sebanyak setengah juta, dan nyatakan bilangan rumah-rumah yang belum didiami dan apakah langkah-langkah yang telah diambil untuk menyelesaikan masalah "bandar hantu" di DARA.

Dato' Dr Sulaiman bin Haji Daud:

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sejak tahun 1980 lagi DARA telah mula mengubahsuai Pelan Induk Pahang Tenggara yang asal. Pengubahsuaian itu dilakukan untuk memenuhi keperluan/keadaan yang sentiasa berubah. Berikutan dengan itu, DARA tidak lagi merancang untuk mewujudkan 36 buah pusat-pusat penempatan baru. DARA hanya mewujudkan 17 buah pusat penempatan baru yang mana jumlah penduduk-penduduk bagi pusat-pusat penempatan itu ialah 86,600 orang atau 54% dari jumlah keseluruhan penduduk kawasan DARA. Bilangan rumah yang telah siap dibina oleh DARA sehingga sekarang ialah 2,111 buah dan dari ini, 631 buah belum didiami.

Bagi makluman Ahli Yang Berhormat juga, apa yang dianggarkan sebagai "bandar hantu" sebenarnya ialah pusat-pusat penempatan di mana rumah-rumah yang siap dibina belum lagi didiami orang. Ini adalah disebabkan sebahagian daripada rumah-rumah yang didirikan oleh DARA itu, kebanyakan kawasan keliling (hinterland) bandar-bandar tersebut adalah terdiri daripada ladang-ladang swasta di mana ladang-ladang berkenaan menyediakan rumah-rumah untuk pekerja-pekerjanya. Bagi mengatasi keadaan ini, DARA telah meminta kerjasama dari pengurus-pengurus ladang swasta supaya menempatkan para pekerja-pekerjanya di rumah-rumah yang telah sedia ada di pusat-pusat penempatan yang berkenaan. Pekerja-pekerja ladang itu juga digalakkan untuk membeli rumah-rumah tersebut.

memerlukan peruntukan kewangan sebanyak \$650 juta dari Kerajaan Pusat. Mengikut kadar peruntukan yang diberikan tiap-tiap tahun untuk beberapa tahun yang lepas iaitu kurang lebih \$65 juta setahun sahaja, kerja pemberian muka tar akan mengambil masa sekurang-kurangnya 10 tahun.

Saya difahamkan juga bahawa di Semenanjung tidak kurang daripada 80% semua jalan raya termasuk jalan-jalan yang kecil telah lama di "tarsealed". Keadaan di Sabah pun lebih baik daripada Sarawak walaupun penduduk-penduduk dan luasnya kawasan Sabah adalah lebih kurang daripada Sarawak. Saya minta Kerajaan Persekutuan memberikan negeri Sarawak layanan yang sama dan menambahkan peruntukan kewangan sampai \$150 juta tiap-tiap tahun untuk meneruskan kerja pemberian muka tar ke semua jalan besar utama di Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, saya, sebagai seorang warganegara Malaysia dan sebagai seorang Ahli Parlimen Malaysia, mengesali mengatakan bahawa saya merasa sangat sedih, kecewa dan juga malu melihat negara kita sedang menghadapi berbagai masalah yang serius dan masalah-masalah itu mungkin boleh menghancurkan segala aspirasi dan hasrat yang kita semua impi-impikan. Dengan perkataan-perkataan yang lain, situasi kita boleh dikatakan bahawa "Antan patah, lesung hilang". Our future, dengan izin, tidak sebegitu optimistik sebagai yang difikirkan oleh sebahagian orang yang berada di dalam golongan yang berkuasa.

Sekiranya masalah-masalah itu tidak dapat diselesaikan dengan serta-merta, sudah barang tentu satu krisis kebangsaan yang serius sekali akan timbul dengan akibat-akibat buruk yang tidak berharapan kepada sesiapa pun. Meskipun demikian, saya

mempunyai keyakinan yang besar, jika para pemimpin kita termasuk pemimpin parti Pembangkang boleh bekerjasama dan bersatupadu dengan tulus dan ikhlas menggunakan segala tenaga dan resources yang ada untuk mencari resolusi-resolusi yang boleh mendatangkan penyelesaian-penyelesaian yang sempurna serta menjamin keselamatan negara, perpaduan dan keharmonian rakyat, keadilan masyarakat dan kemakmuran untuk semua rakyat Malaysia, bahawa kebanyakan masalah itu, jika bukan semua, akan diselesaikan. Biarlah kita semua berhambakan tangan, bersaksikan mata, berhakimkan hati.

Tuan Yang di-Pertua, peristiwa-peristiwa yang baru-baru berlaku di negara kita ekoran bantahan kaum Cina terhadap perlantikan guru-guru besar dan guru-guru penolong kanan di Sekolah-sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina adalah sangat membimbangkan kepada seluruh rakyat Malaysia yang mencintai keamanan dan keharmonian rakyat di negara kita. Pemimpin-pemimpin kita harus berfikir dan mengkaji dengan fikiran tenang tanpa emosi mengapa isu itu boleh mengakibatkan reaksi-reaksi yang keras dan hangat dari kaum Cina dan kaum Melayu.

Tuan Yang di-Pertua, pelajaran Bahasa Cina di Sekolah-sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina telah terjamin oleh Perlembagaan Persekutuan dan Manifesto Barisan Nasional. Orang-orang Cina selama ini memang menganggap pelajaran Bahasa Cina sesuci dan penting sebagai orang-orang Melayu menganggap agama Islam. Oleh yang demikian, nescayalah orang-orang Cina tidak akan menerima perlantikan guru-guru besar dan guru-guru penolong kanan yang tidak berpendidikan bahasa Cina di Sekolah-sekolah Rendah mereka semata-mata kerana mengkhawatiri perubahan character sekolah-sekolah

mereka. Perasaan dan kekhawatiran orang-orang Cina itu beralasan, adil dan saksama. Malangnya, isu itu telah dibesar-besarkan dan dipergunakan oleh pihak-pihak yang tertentu untuk keuntungan politik mereka sendiri sahaja.

Isu itu adalah satu isu yang melibatkan kaum Cina pada keseluruhannya. Itu bukan satu isu perkauman, bukan satu isu orang-orang Cina menentang orang-orang Melayu atau orang-orang Cina mempersoalkan hak-hak atau maruah orang Melayu. Bukan, langsung bukan, Tuan Yang di-Pertua. Tentulah juga orang-orang Melayu tetap tidak akan menerima guru-guru besar dan guru-guru penolong kanan.

Tuan Zubir bin Embong: (*Bangun*)

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Sib, tunggu sekejap. Ada yang bangun.

Tuan Tieu Sung Seng: Tidak berilah.

Tuan Zubir bin Embong: Takut!

Tuan Tieu Sung Seng:tetap tidak akan menerima guru-guru besar dan guru-guru penolong kanan yang tidak berpendidikan Bahasa Malaysia ditempatkan di sekolah-sekolah mereka.

Saya berharap bahawa pemimpin-pemimpin UMNO khasnya dan pemimpin-pemimpin masyarakat Melayu amnya memahami perasaan kaum Cina akan pendidikan bahasa Cina dan menolong menyelesaikan masalah yang dihadapi oleh mereka. Saya berharap juga bahawa pemimpin-pemimpin Cina dalam Barisan Nasional khasnya dan pemimpin-pemimpin masyarakat Cina amnya, mestilah percaya bahawa isu kaum Cina itu bolehlah diselesaikan tanpa mengambil sebarang tindakan yang keras lagi.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong Belanjawan tahun 1988 dengan pemerhatian-pemerhatian yang saya sebutkan di atas.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Kuala Terengganu.

3.49 ptg.

Tuan Zubir bin Embong (Kuala Terengganu): Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk membahaskan Belanjawan yang telah dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan dua tiga hari yang lalu.

Saya sependapat dengan rakan-rakan yang lain dan melihat bahawa Belanjawan yang dibentangkan itu adalah satu Belanjawan yang sederhana sifatnya dan tidak membebankan rakyat jelata dan memberi harapan kepada peniaga-peniaga kecil dan kita mengharapkan semoga Belanjawan itu akan memberikan suatu perubahan kepada pembangunan ekonomi di negara kita dan di dalamnya terdapat strategi-strategi untuk mengukuhkan pemulihan ekonomi.

Tuan Yang di-Pertua, di akhir ucapan, Yang Berhormat Menteri Kewangan telah menyatakan bahawa ia mengharapkan semoga isu-isu perkauman, isu-isu sensitif tidak dimainkan oleh rakyat di negara ini kerana ianya boleh membangkitkan ketegangan kaum, boleh merenggangkan perhubungan kaum yang kelakinya akan menjejaskan ekonomi di negara kita. Saya rasa gembira dan suka hati apabila Yang Berhormat dari Tanjong, walaupun dia tidak ada dalam Dewan pada hari ini, telah memberikan harapan bahawa DAP akan bekerjasama dengan Kerajaan untuk memastikan isu-isu perkauman, isu-isu sensitif yang seperti

yang cuba mempersoalkan kewibawaan Bar Council.

Saya boleh beri contoh. *The New Straits Times* bertarikh 20-10-1987 "No Guideline on Making Claims," saya baca, dengan izin:

"Will the Bar Council or the other authorities take action against the delinquent lawyers? Why should 2,500 lawyers pay for the crimes of 12 lawyers? Are their properties seized to meet such liabilities?"

Kemudian di baris yang lain pula:

"What is the basis of the appointments of the 12 tribunals adjudicators and under what provisions of the law are they appointed?"

Sudah cukup dengan surat kepada Editor, *The New Straits Times* ini menggambarkan pandangan masyarakat terhadap Bar Council dan mereka mempertikaikan kewibawaan Bar Council di dalam tugas mereka, tanggungjawab mereka terhadap masyarakat di negara ini. Baru-baru ini, Tuan Yang di-Pertua, satu kempen telah diadakan di kalangan Ahli-ahli Majlis Peguam Malaysia, satu surat yang bertajuk "Campaign for a Better Bar" oleh Lee Min Choon.

Kalau kita melihat pada tajuk "Campaign for a Better Bar" ertinya pada masa sekarang ini we have a bad Bar. Itu ertinya. "Campaign for a Better Bar" memberi erti bahawa pada masa sekarang kita mempunyai suatu Majlis Peguam yang tidak baik, sebab itu perlunya kepada Campaign for a Better Bar. Perkara ini mestilah dilihat dengan serius.

Tuan Yang di-Pertua, saya melihat bahawa dalam Seksyen 42 Legal Profession Act telah memperuntukkan tujuan kenapa Bar Council itu

ditubuhkan. Saya baca di sini, dengan izin:

"*Object and Powers of the Bar*": The purpose of the Malaysia Bar shall be:

- (a) to uphold the course of justice without regard to its own interest or that of its members uninfluenced by fear or favour;
- (b) to maintain and improve the standard of conduct and learning of the legal profession in Malaysia;
- (c) to facilitate the acquisition of legal knowledge by members of the legal profession and others;"

Dan lebihkurang sampai (m) tugas dan skop, tujuan kenapa Bar Council ditubuhkan di bawah seksyen 42 Legal Profession Act 1976.

Di sini kita ingin bertanya kenapa Bar Council gagal menjalankan tugas dan tanggungjawabnya. Saya melihat ialah kerana President Bar Council, walaupun ianya seorang peguam, tetapi ia mempunyai cita-cita politik yang tinggi dan pada pandangan saya daripada statements, kenyataan-kenyataan akhbar yang dibuat oleh President Bar Council seolah-olah yang mahu mempergunakan Bar Council sebagai platform politiknya untuk mempopularkan dirinya sebagai seorang ahli politik tanpa memperdulikan tugas dan tanggungjawabnya sebagaimana yang telah diperuntukkan di bawah seksyen 42 Legal Profession Act 1976, sebab daripada apa yang saya diberitahu orang yang bernama Param Cumaraswamy iaitu President Bar Council, apabila dia keluar negeri, dia telah menghentam dan telah mengkritik sistem Kerajaan dan sistem demokrasi yang ada di negara ini.

Kedua, daripada beberapa kenyataan akhbar yang baru lalu dia memberitahu bahawa dia akan membawa kes ke Mahkamah bersabit 200 orang

yang gagal memperolehi hak kewarganegaraan di negara ini. Apa sangkut-pautnya dengan tugas Bar Council, kenapa Bar Council di bawah pimpinannya tidak mahu berikhtiar bagaimana mahu meningkatkan etika kerja peguam-peguam di Malaysia? Kenapa dia tidak mahu membuatkan satu badan untuk mengajar masyarakat tentang hak mereka di sisi undang-undang, kenapa hal-hal yang bersangkutan dengan polisi Kerajaan, hal-hal yang bersangkutan dengan politik yang mahu diungkit dipersoalkan? Maka dengan sebab itu saya menyatakan bahawa Param Cumaraswamy ini telah cuba mempergunakan Bar Council sebagai platform untuk tujuan politik dan kepada Param Cumaraswamy, saya suka menyatakan kalau hendak berpolitik—berhenti, jangan jadi President Bar Council, ramai lagi orang lain boleh jadi President Bar Council, letak jawatan, keluar bertanding dalam pilihanraya, kalau hendak bertanding di kawasan saya pun boleh, di Kuala Terengganu, kita boleh arrange, dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, kepada mana-mana peguam yang cinta kepada keadilan dan ingin melihat supaya apa yang berlaku dalam Bar Council itu dapat diperbetulkan. Saya ingin menyeru kepada mereka, cross-examine your President, cross-examine Bar Council, dengan izin, supaya dengan cara yang sedemikian sahajalah maka kita dapat memperbaiki dan memperbetulkan Bar Council dan dengan demikian akan berjalan di atas landasan sebagaimana yang telah ditetapkan di bawah Seksyen 42 Legal Profession Act 1976.

Satu perkara lagi, Tuan Yang di-Pertua, kalau ditanya kepada saya, apakah saya mahu kalau diberi kebebasan untuk menjadi ahli Majlis Peguam atau tidak? Dengan terang-terang saya akan menjawab, Tuan Pengerusi, bahawa saya tidak sudi dan

tidak mahu menjadi ahli Majlis Peguam, kalau diberi kebebasan kepada saya, tetapi malangnya peruntukan di bawah Legal Profession Act 1976 ini telah memaksa saya menjadi ahli Majlis Peguam di bawah Seksyen 43, Advocates and Solicitors, members of the Bar.

Di bawah Article 10, kalau tidak silap saya dalam Perlembagaan Malaysia, "Freedom of speech, assembly and association. Saya melihat oleh kerana Seksyen 43 ini telah menetapkan semua peguam di Malaysia Barat menjadi ahli Majlis Peguam dan dengan sebab itu mereka terpaksa membayar yuran tahunan kepada Majlis Peguam, dengan hanya membayar yuran tahunan sahajalah mereka akan diberikan Sijil Annual dan dengan memperolehi Sijil Annual sahaja barulah boleh mereka mendapat Practising Certificate daripada Mahkamah Tinggi, tidak ada jalan keluar bagi mana-mana peguam untuk tidak boleh menjadi ahli Majlis Peguam, tetapi dengan peruntukan Article 10 Freedom of speech, assembly and association:

Article 10 (1) (c): "all citizens have the right to form associations".

Maka kalau ia mengatakan all citizens have the right to form associations, maknanya juga kita boleh baca, "all citizens have the right not to form associations", sama ada hendak bentuk kesatuan ataupun tidak membentuk kesatuan. Saya tidak tahu sama ada hujah saya ini well-founded, dengan izin, ataupun tidak. Tetapi saya cuba membayangkan bahawa oleh kerana peruntukan undang-undang yang begitu rupa, dengan apa yang telah diperuntukkan di bawah Artikel 10 seolah-olah ia telah memperlihatkan pertentangan dan mengikut konsep undang-undang kalaulah ada pertentangan di antara peruntukan undang-undang dengan peruntukan perlembagaan maka peruntukan perlembagaanlah yang tepat.

Saya suka menyeru kepada mana-mana peguam di Malaysia ini, tidak kira keturunan apa, tidak kira bangsa apa, kalau mereka ingin cuba mempertikaikan atau melihat dan merasa dukacita dengan kedudukan Bar Council sekarang maka saya suka meminta mereka yang cintakan kepada keadilan supaya membawa kes ini ke mahkamah dan pertikaikan dari segi Constitutionality, dengan izin, Seksyen 43 Legal Profession Act kerana ianya bertentangan dengan Artikel 10 (1) (c) Perlembagaan Malaysia.

Saya kira tentu ada di antara peguam-peguam lain mungkin sependapat dengan saya yang tidak suka duduk di bawah Bar Council dan saya minta supaya Kementerian Kehakiman menilai kembali, mengkaji kembali peruntukan ini dan kalaulah ianya bertentangan dengan Perlembagaan maka hendaklah diperbetulkan.

Tuan Yang di-Pertua, seperkara lagi yang ingin saya sebut ialah mengenai masalah undang-undang yang berkaitan dengan Bar Council ialah pengiktirafan graduan-graduan undang-undang yang mahu melakukan pengalaman undang-undang di negara ini.

Buat pada masa sekarang ini kita telah ada lebih kurang 4 institusi pengajian tinggi yang telah mengeluarkan graduan undang-undang di negara kita. Pertamanya ialah Universiti Malaya, keduanya Universiti Islam Antarabangsa dan ketiganya Universiti Kebangsaan yang mana mungkin first batch, dengan izin, sekarang ini dalam tahun dua, dan keempatnya ialah Diploma Lanjutan daripada Institut Teknologi MARA.

Oleh kerana pasaran peguam di negara kita sekarang ini boleh dikatakan sudah melebihi daripada apa yang telah diharapkan maka saya tidak nampak lojiknya untuk kita terus

membuka pintu kepada pemegang-pemegang ijazah daripada luar negeri. Mungkin ijazah daripada London University ataupun daripada Inns London kerana kita mempunyai perhubungan tradisi, mungkin sukar untuk kita menghapuskan, tetapi saya mahu bertanya kepada Kementerian Kehakiman di mana lojiknya apabila mereka membenarkan pemegang-pemegang ijazah daripada Universiti Nasional Singapura, Ijazah Universiti Singapura dan juga Universiti Malaya di Singapura.

Kenapa tiga buah universiti ini diiktiraf oleh Kerajaan kita, sedangkan Kerajaan Singapura hanya mengiktiraf ijazah undang-undang Universiti Malaya sahaja. Maka saya mengesyorkan kepada Kerajaan supaya melihat dan mengkaji kembali pengiktirafan yang telah diberikan kepada ketiga-tiga buah universiti tersebut. Semoga kita mengharapkan dengan cara yang sedemikian pasaran peguam di negara kita ini tidak melambak, dan inilah untuk menjaga mutu profesion guaman di negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara lain yang ingin saya sebutkan di sini ialah masalah unsur tradisi dalam Perlembagaan kita. Unsur tradisi dalam Perlembagaan kita ini saya ertikan ialah unsur-unsur yang memang sudah sedia terdapat di dalam negara kita sebelum daripada Perlembagaan ini dibuat. Unsur-unsur ini merupakan suatu unsur yang sudah ada, yang sudah berpaksi di dalam sistem politik dan juga sistem Kerajaan. Saya ingin membangkitkan soal unsur-unsur tradisi dalam Perlembagaan ini adalah kerana masih ramai orang melupakan atau cuba mahu melupakan unsur-unsur tersebut terutamanya di kalangan orang-orang bukan Melayu mungkin kerana jarak kemerdekaan telah jauh dengan kita—30 tahun maka kecenderongan untuk melupakan unsur-unsur tersebut telah semakin jelas sekarang ini maka

biarlah saya menyebut perkara ini semoga dalam Dewan yang mulia ini ia akan menjadi ingatan yang bertulis.

Mengikut pendapat Lord President, Tun Salleh Abas, dia menyatakan bahawa unsur ini sebagai, dengan izin, "It must have been the thought of its premise that these traditional elements are essential for the stability and progress of the country and, more important roles to play in the working of the Constitution."

Tuan Yang di-Pertua, kalau kita menerima pandangan dan pendapat yang dikemukakan oleh Lord President ini maka ternyata bahawa keempat-empat unsur ini mesti dipertahankan walau seberapa mahal harganya, tidak kira kerana ia merupakan satu faktor yang memainkan peranan untuk kestabilan serta pembangunan di negara ini, tidak mungkin kalau satu daripada unsur-unsur tradisi ini dipecat, dibuang maka mungkin ia akan membantu kestabilan serta membantut bangunan di negara kita. Maka dengan sebab itu ianya mesti dipertahankan. Bagaimana kita mahu mempertahankannya kalau kita tidak mempunyai pengetahuan tentang element tradisi dalam Perlembagaan ini.

Tuan Yang di-Pertua, tradisi yang pertama dalam Perlembagaan ini ialah Kesultanan Melayu. Kesultanan Melayu ini merupakan suatu institusi yang telah wujud sejak daripada 400 tahun yang lampau. Kalau diambil sejarah Melaka, Kesultanan Melayu Melaka, bagaimana ia melambangkan kekuasaan Sultan Melaka dan bukan sahaja untuk negeri Melaka bahkan ia boleh mengembangkan Empire Melaka pada waktu itu dan inilah dia bukti yang paling jelas menunjukkan bahawa negara ini dipunyai oleh orang-orang Melayu, tidak ada satu Sultan pun di negara ini yang terdiri daripada orang-orang bukan Melayu. Maka saya ingin jelaskan kepada Yang Berhormat dari Jelutong yang pernah

mengungkitkan bahawa negara ini didiami oleh Orang-orang Asli dan Orang-orang Aslilah orang-orang yang pertama yang menjadi bumiputera di negara ini.

Sebenarnya dalam kajian sociology dan anthropology apabila sesuatu bangsa itu mempunyai Raja dan mempunyai Kerajaan berserta dengan peradaban atau civilization, dengan izin, maka itulah menunjukkan bahawa bangsa itu, kaum itulah yang menguasai dan mula-mula diiktiraf sebagai tuan punya kepada tanah atau negara yang diperintah olehnya. Maka mestilah kita mengakui dan akur akan hakikat sejarah ini, tetapi malangnya sudah ada di kalangan orang-orang bukan Melayu yang mahu mempertikaikan fakta sejarah ini, kesahihan sejarah ini terutama daripada parti Pembangkang seperti DAP yang pernah diungkit oleh Yang Berhormat dari Jelutong, malangnya dia tidak ada pada petang ini.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

Kita benar-benar berharap supaya dia ada supaya dapat membahaskan perkara ini dengan betul-betul. Kita haruslah mengucapkan terima kasih kepada Sultan-sultan Melayu, institusi Raja-raja Melayu kerana merekalah, dengan persetujuan merekalah wujudnya negara Persekutuan Tanah Melayu kemudian Malaysia. Kalau tidak dengan persetujuan mereka tidak mungkin dapat diwujudkan dengan sistem yang ada sekarang ini. Kerana orang-orang Inggeris apabila datang ke Tanah Melayu mereka tidak berbincang dengan mana-mana orang kecuali Raja-raja Melayu. Dengan sebab itu unsur tradisi ini mesti dipertahankan. Dia lambang kepada kekuasaan, bukan sahaja kekuasaan orang-orang Melayu, bahkan juga dia menjadi pelindung kepada orang-orang bukan Melayu. Maka dengan sebab itu, dalam sejarah negara kita, apabila

kedatangan Inggeris memang orang-orang bukan Melayu sudah pun ada mendapat tempat di sisi Istana, ia tidak dimonopoli semua oleh orang-orang Melayu. Ertinya, pengiktirafan Istana telah berlangsung, telah ada dipanjangkan, bukan sahaja kepada orang-orang Melayu, bahkan juga kepada orang-orang bukan Melayu.

Baginda melihat semua rakyat yang ada di sini adalah rakyat Baginda, yang berhak mendapat perlindungan daripada Baginda dengan saksama. Tetapi malangnya, orang-orang bukan Melayu seperti Yang Berhormat dari Jelutong telah mencabar institusi Raja. Bukan mencabar dengan sekadar berkata tetapi telah membawa tindakan ke mahkamah. Yang malangnya, dia seorang peguam tetapi tidak tahu dan tidak mengerti peruntukan Perlembagaan yang telah jelas menyatakan bahawa Raja tidak boleh disaman atas sifat peribadinya sebagai Raja. Dia tidak tahu bahawa sistem undang-undang Perlembagaan yang ada di negara kita ini Raja melebihi, lebih atas daripada undang-undang.

Tetapi apa yang saya ingin tekankan di sini ialah perbuatan menyaman Raja Melayu itu adalah satu perbuatan mencabar orang-orang Melayu yang telah menjunjung, yang telah mempertahankan sistem itu, institusi itu. Bukan satu institusi yang baru diwujudkan, ia salah satu institusi yang telah lama bertapak, berakar-umbi dalam sistem kenegaraan di negara ini. Maka ertinya kalau mencabar, dia telah menghalakan cabaran itu kepada seluruh orang-orang Melayu, bukan kepada institusi Sultan itu sahaja. Maka saya tidak nampak kalaulah institusi ini tidak diakui dan diterima, bukan diterima dengan cara mulut sahaja, bahkan diterima dengan hakikat, dengan hati oleh orang-orang bukan Melayu, dia boleh menjamin kestabilan serta pembangunan di negara ini. Maka ingatan ini pula ada di

dalam kepala tiap-tiap pemikiran dan pemimpin kaum di negara ini.

Walaupun Yang Berhormat dari Jelutong membawa tindakan menyaman Sultan itu adalah dasar keadilan, tetapi kepada dia biarlah saya beritahu, kalau hendak tahu apa erti adil, dia kena baca buku Plato yang bertajuk *The Republic*. Dia tahu apa makna keadilan daripada pemikiran zaman Yunani. Kerana perkataan keadilan itu bukan harus dilihat dan ditafsirkan dengan mengeneipkan keadaan setempat, dia harus mengambil kira keadaan tempat, suasana, pemikiran, kedudukan untuk dipadankan dengan makna keadilan. Kalau keadilan itu dia ambil perkataan adil dan dia memejam matanya, tidak mungkin dia boleh mencapai erti keadilan. Maka dengan sebab itu, Tuan Yang di-Pertua, kepada pemimpin-pemimpin, orang-orang bukan Melayu seharusnya melihat institusi ini sebagai satu institusi yang terpenting, yang boleh memberi perlindungan lambang perpaduan seluruh bangsa, seluruh kaum yang ada di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, unsur yang kedua ialah Islam sebagaimana yang telah diperuntukkan dalam Perkara 3 Perlembagaan Malaysia. Sejak kedatangan Islam ke negara kita lebih kurang 300 atau 400 tahun yang lampau, ia telah mengubah pandangan lahir dan pandangan batin orang-orang Melayu. Islam telah mengajar orang-orang Melayu bersifat dengan sifat tolak ansur, sifat sederhana, taat, setia dan sebagainya merupakan sifat-sifat yang baik. Maka sebab itu, perhubungan di antara orang-orang Melayu dan bukan Melayu boleh terjalin dengan baik. Orang-orang Melayu tidak membenci orang-orang bukan Melayu dengan secara membabi buta kerana mereka faham.

Dalam ajaran Islam ada disebut; yang ertinya: "Kami jadikan kamu ini

berpuak-puak dan berbangsa-bangsa". "Ritaarafu: "Untuk kamu berkenalan-kenalan." Inilah dia sebabnya orang-orang Melayu boleh menerima orang-orang Cina yang datang berhijrah ke negara ini, orang-orang India yang datang berhijrah ke negara ini boleh diterima sebab perkataan "Syuhabanu waqaba ila lilaa rafu; ertinya: kerana berpuak-puak dan juga berkaum-kaum semata-mata untuk berkenalan-kenalan. Orang-orang Melayu boleh bertolak ansur kerana mereka juga diajar oleh Islam supaya bertolak ansur. Orang-orang Melayu memandang bahawa orang-orang bukan Melayu sebagai makhluk sebagaimana mereka juga dan tidak harus dibenci dan tidak harus ditolak, tidak boleh menafikan hak mereka ini atas muka bumi.

Sebagaimana juga mereka, sebagaimana juga dengan diri orang-orang Melayu samalah sebagaimana juga orang-orang bukan Melayu semuanya makhluk Allah, maka dengan sebab itu sifat terbaik-baik harus dicari. Ini dia, Tuan Yang di-Pertua, ajaran yang dibawa oleh Islam membentuk peribadi Melayu, membentuk peribadi dan tingkah laku orang Melayu. Maka dengan sebab itu di negara ini boleh diterima siapa sahaja datang, sejak daripada Melaka hubungan dengan Cina, hubungan dengan Arab, hubungan dengan India dan hubungan ini berlangsung sampailah ke hari ini sehingga orang-orang Melayu selepas kemerdekaan melihat bahawa orang-orang Cina dan orang-orang India sebagai saudara mereka dengan satu janji dan harapan untuk hidup di negara ini, dengan penuh aman dan damai. Bukan untuk mengeluarkan satu isu yang boleh membangkitkan semangat perkauman, yang boleh membangkitkan ketegangan. Mereka kena ingat bahawa peruntukan dalam Perkara 3 ini bukannya satu peruntukan baru yang dilihat oleh Suruhanjaya Reid. Dia sudah ada tertulis dalam Perlembagaan negeri-negeri di

Malaysia ini seperti di negeri Terengganu dalam Perlembagaan tubuhnya yang dikenali sebagai "Etkolumulubbitakdilulusuluf", dalam tahun 1911.

Saya baca di sini Fasal ke 51 yang berbunyi:

"Agama negeri dan agama lain, sesungguhnya telah disifatkan dan disebutkan dan ditetapkan selama-lamanya. Kerajaan Terengganu ini Kerajaan Islamiah, Melayuwiah ialah yang dikatakan agama negeri dan Kerajaan, maka tiadalah boleh sekali-sekali sebarang agama lain dijadikan atau disebut agama negeri sekalipun banyak segala bangsa dan agama diamankan dan dibenarkan masuk diam dalam negeri dan jajahan Terengganu."

Ini peruntukan tradisi, yang sudah ada. Dan kalau tidak silap saya dalam Perlembagaan Negeri Johor juga ada—1885 Perlembagaan Negeri Johor, dan Perlembagaan Negeri Terengganu 1911 dan saya percaya dalam semua Perlembagaan negeri-negeri undang-undang tubuh negeri-negeri di seluruh Malaysia ini mengandungi peruntukan yang sama—mengenai peruntukan Islam.

Saya hendak sebutkan ini bukan kerana apa, Tuan Yang di-Pertua, kerana saya hendak minta supaya orang-orang bukan Melayu ini faham, orang bukan Melayu mengerti, ini peruntukan tradisi yang mesti dipertahankan, tetapi malangnya baru-baru ini sudah ada suatu gerakan, suatu tindakan daripada orang-orang bukan Melayu yang beragama Kristian, yang cuba mendakyahkan Kristian kepada orang-orang Melayu, sedangkan ini dilarang oleh Perlembagaan, mereka tidak kira. Apakah ertinya ini semua?

Di Kuala Lumpur ini saya diberitahu bahawa sudah ada suatu rumah yang

seperti Yang Berhormat dari Pengkalan Chepa sibuk apabila isu soal Kristian ini. Soal yang masuk Kristian ini bukan orang-orang PAS, sebab orang-orang PAS yang tegur orang-orang UMNO yang tidak masuk Parti PAS itu sebagai orang bukan Islam, kenapa yang sibuk sangat? Jagalah hal rumahtangga dia.

Tuan Haji Nik Abdullah bin Haji Arshad: (*Bangun*)

Tuan Zubir bin Embong: Saya teruskan lagi, Tuan Yang di-Pertua. Cukuplah itu sekali. Beri sekali, hendak dua kali. Saya sambung, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Bolehkah masuk benda yang ketiga itu?

Tuan Zubir bin Embong: Soal Islam ini ada lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bercakap lama sudah, banyak lagi Ahli-ahli yang hendak bercakap.

Tuan Zubir bin Embong: Sedikit lagi, Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan kedudukan Islam dalam Perlembagaan telah tidak akan menjadi bermakna kalau kita tidak mengkaji apakah erti "Islam" yang disebut dalam Perlembagaan itu. Saya menerimalah bahawa bekas Perdana Menteri Malaysia menyatakan bahawa implikasi daripada peruntukan Perkara 3 dalam Perlembagaan itu, dia menyatakan bahawa:

"This is not an Islamic country as it is generally understood. We merely provide that Islam shall be the (official) religion of the Federation".

Saya menerima, tetapi tidak ada maknanya kalau kita meletakkan Islam sebagai agama rasmi Persekutuan dengan kita tidak memberi pengiktirafan kepada taraf agama itu sendiri. Satu aspek yang besar yang

selama ini dilupakan ataupun sama ada dilupakan atau tidak dilupakan, saya tidak tahu, tetapi yang kelihatan dilupakan ialah masalah soal undang-undang Islam untuk orang-orang Islam di negara ini.

Dalam kes *Rabbah vs Latto*, tahun 1927, *Federated Malay States Law Report*, muka surat 128, Mahkamah Rayuan telah memutuskan bahawa "The Muslim law was the law of the land". Ini bukan Hakim orang Melayu, Tuan Yang di-Pertua, ini Hakim Inggeris yang memutuskan kes ini, telah mengiktiraf bahawa undang-undang Islam adalah suatu undang-undang "the law of the land", undang-undang asas di negara ini. Tetapi dalam Perlembagaan kita, hatta dalam Article 160 pun tidak pernah mengiktirafkan undang-undang itu sebagai sebahagian daripada undang-undang Islam. Saya petik:

"160. *Interpretation*

(2) xxx xxx xxx xxx

"Law" includes written law, the common law in so far as it is in operation in the Federation or any part thereof, and any custom or usage having the force of law in the Federation or any part thereof;"

Tidak disebutkan pun soal undang-undang Islam. Betapa rendahnya undang-undang Islam, sedangkan dalam tahun 1927, Hakim Inggeris, bukan Hakim Melayu, mungkin Kristian, mengiktiraf undang-undang Islam sebagai "the law of the land".

Tuan Yang di-Pertua, kalau mengikut sejarah di negara ini, memanglah undang-undang asas di negara ini adalah undang-undang Islam, tidak siapa boleh menafikan. Saya hendak kaitkan dengan peruntukan Perkara 3 Perlembagaan, bagaimana sejarah itu boleh berubah, undang-undang yang dahulunya

undang-undang Islam, kemudiannya berubah digantikan dengan undang-undang Inggeris.

Kenapa? Saya tidak boleh melakukan ataupun menerangkan, kecuali seorang tokoh undang-undang di negara kita iaitu Professor Ahmad Ibrahim yang telah menerangkan dalam satu artitlenya. Saya petik dalam bahasa asalnya, sebab malangnya Profesor Ahmad Ibrahim tidak tulis dalam Bahasa Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua: Perlembagaan tadi tidak baca dalam Bahasa Malaysia.

Tuan Zubir bin Embong: Mengapa, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Perlembagaan tadi Yang Berhormat baca dalam bahasa Inggeris.

Tuan Zubir bin Embong: Tetapi kebetulan saya beli "English version".

Tuan Yang di-Pertua: Ada naskah Bahasa Malaysia, tetapi Yang Berhormat baca yang bahasa Inggeris.

Tuan Zubir bin Embong: Ya. Mengikut Profesor Ahmad Ibrahim, kenapa perubahan ini boleh berlaku, ia berkata:

"However, all this was changed by British influence through their power to advise the Malay Sultans. The British were able to have a number of laws enacted which replaced the Muslim law, which Code was borrowed from India, based on English principles. Thus the Penal Code, the Evidence Enactment, and the Criminal Procedure Code were introduced in place of the Islamic law relating to crime—Evidence and Criminal Procedure. The Contract Enactment and the specific Relief Enactment were introduced to replace the Islamic law of contract. In the field of land law, the Islamic law was replaced by a system of registration of title based on the Torrent System. Moreover, when

courts were set up in the Malay States and manned by British judges, they introduced the principles of English law even in the absence of any written law. Thus, the English principles of Tort and equity were introduced in Malay States. This judicial legislation was approved by the Legislature with the enactment of the Civil Law Enactment, 1937 which originally applied to the Federated Malay States but was extended to the other Malay States in 1951. Finally, the Civil Law Ordinance of 1956 provided that save in so far as the other provision has been made or may hereinafter be made by any written law in the Federation or any part thereof, the court shall apply the Common Law of English and the rules of equity as administrated in England on the 7th April, 1956. Thus in effect the English law replaced the Islamic law as the basic law and the Islamic law was relegated to a subsidiary and subordinate status".

Ini yang telah diterangkan oleh Profesor Ahmad Ibrahim. Apa yang menakutkan saya, Tuan Yang di-Pertua, berkaitan dengan pelaksanaan undang-undang Inggeris ataupun penggunaan, dengan izin, principles of English Law, kerana ia ada kaitannya dengan agama Kristian itu sendiri.

Sebab mengikut beberapa kes yang diputuskan, ia menunjukkan bahawa prinsip-prinsip undang-undang Inggeris memakai beberapa prinsip atau dasar undang-undang Kristian, memakai beberapa dasar agama Kristian dalam sistem undang-undang Inggeris itu sendiri dan tentunya ia akan bertentangan dengan peruntukan Perlembagaan. Sebab itu perkara ini perlu dilihat dan diperhatikan. Saya cuba baca dalam beberapa kes, misalnya dalam Taylor's case Hale, Chief Baron mengatakan:

"To say that religion is a cheat is to dissolve all those obligations whereby the civil society are preserved.

Begitu juga ajaran Buddha misalnya, yang menyebut dalam "Dharmapatha" yang disebut, "Abstention from sin, doing good work and refine one's mind, this the teaching of Buddhism." Kemudian disambung lagi; "one does not repay with evil but one repays evil with good." Kemudian dalam ajaran Buddha dan Sintoism juga ada menyebut konsep cinta atau kasih sayang sebagai, "removing sorrow and bringing happiness to others" ataupun ajaran Kristian, "you shall love your neighbour as yourself". Semua ini merayu kepada gabungan pandangan ajaran agama masing-masing dan saya tidak nampak bagaimana kita tidak boleh menerima ajaran kita. Orang India dengan ajaran Hindunya, orang Cina dengan ajaran Buddha atau ajaran Confucius, orang Islam dengan ajaran Islamnya dan gabungan kepada pandangan agama inilah, kita mengharapkan satu kedamaian, kesentosaan, kesejahteraan yang dapat diada dan diwujudkan di negara ini dan kelak dapat diwariskan kepada jenerasi yang akan datang.

Dengan cara yang demikian, barulah Belanjawan 1988 yang dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan akan menjadi satu perkara yang praktikal dan dapat direalisasikan. Dengan itu, saya menyokong, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Ahli dari Kapit.

5.24 ptg.

Tuan James Jimbun Anak Pungga (Kapit): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk mengambil bahagian dalam perbahasan Belanjawan 1988 yang dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan pada 23hb Oktober, 1987 yang lalu. Saya ingin mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Menteri Kewangan

kerana sudah membentangkan Belanjawan yang cukup baik serta sungguh sesuai semasa ekonomi negara yang mundur.

Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan sudah pun menyatakan hendak menolong orang perniagaan kecil seperti kedai runcit dan pemborong-pemborong dengan memberi pinjaman di antara \$3,000 hingga \$5,000. Perniagaan kecil sepatutnya diberi peluang yang lebih banyak supaya dapat mereka meneruskan perniagaan dengan sendiri. Saya ingin merayu kepada Kementerian yang bertanggungjawab untuk memberi pertolongan kepada bumiputera yang masih ketinggalan dalam bidang perniagaan, terutama sekali bagi kita bumiputera di Sarawak. Kebanyakan bumiputera di luar bandar masih tidak dapat mengikuti program perniagaan kecil ini kerana ianya belum faham atau tidak mempunyai cukup modal untuk hendak berniaga.

Tuan Yang di-Pertua, masalah untuk membasmi kemiskinan bagi penduduk di luar bandar perlu dipertingkatkan terutama sekali di negeri Sarawak sebab para petani masih hidup di bawah garis kemiskinan. Sarawak masih mempunyai banyak kawasan tanah yang boleh diusahakan oleh FELDA dalam bidang pertanian secara skim ladang besar-besaran.

Kebanyakan para petani di Sarawak masih mengusahakan ladang-ladang dan kebun-kebun untuk bercucuk tanam dengan cara tradisi serta cara kunu kerana belum cukup pengetahuan menggunakan cara pertanian moden dan tidak mempunyai cukup modal untuk mengusahakan pertanian secara besar-besaran. Oleh yang demikian, mereka menggunakan pertanian secara pindah-randah dari satu tempat ke tempat baru. Kalau perkara ini berlarutan, para petani bumiputera

- (2) *Landasan Keretapi Yang Menjadi Tempat Lalulintas Orang-ramai Yang Tidak Berpagar—*

Diharapkan Kerajaan mengenalpasti ini di tempat-tempat yang mungkin masih banyak lagi di negara kita ini supaya peristiwa nahas di landasan keretapi tidak akan berulang lagi seperti yang berlaku pada masa-masa yang sudah;

- (3) *Pas Sempadan (Border Pass)—*

Apa yang saya diberitahu bahawa buat masa sekarang kepada orang yang akan ke Thailand mengambil masa 3 hari baru pas itu dapat diluluskan. Ini juga mengambil masa yang agak lama kadangkadangkang mereka itu ke sana itu bukan lama sangat. Mereka mengambil jalan keluar dengan menggunakan pengkalan-pengkalan haram. Perkara ini juga mungkin merugikan hasil Kerajaan Negeri.

- (4) *Subsidi Harga Padi—*

Pada dasarnya memang baik. Tujuan Kerajaan ialah hendak memberi pertolongan kepada petani-petani yang berpendapatan rendah yang menggunakan tenaga empat kerat. Malangnya masalah yang

timbul bukan petani-petani yang dapat nikmat malahan orang-orang tengah mencari kesempatan, akhirnya petani juga tidak dapat dibelakan;

- (5) *Projek Ikan Air Tawar—*

Apa yang telah berlaku di negeri Kelantan, 213 buah kolam ikan air tawar telah pun terbiar. Untuk memulihkannya mengikut kenyataan oleh Pengerusi Jawatankuasa Perikanan dan Pertanian Negeri Kelantan memerlukan peruntukan sebanyak \$155,000. Diharapkan Kementerian Pertanian dapat memberi perhatian supaya projek-projek seumpama ini tidak akan menjadi lagi di masa-masa yang akan datang.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Rantau Panjang boleh sambung lagi esok.

Tuan Haji Mohamed bin Yaakob:
Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohamed Amin bin Haji Daud): Majlis Mesyuarat ditangguhkan sekarang sehingga pukul 2.30 petang esok, 3hb November, 1987.

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang.